

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ
ТАЛАС АГРАРДЫК ЭКОНОМИКАЛЫК КОЛЛЕДЖИ

“БЕКТЕМИН”
Колледждин директору
Б.Б. Алымкулов
2023ж.

080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча
НЕГИЗГИ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫ

ТАЛАС-2023

Мазмуну

Кыскартылган сөздөр.....	3
1-бөлүм. Жалпы жоболор.....	4
2-бөлүм. Колдонуу жааты.....	4
3-бөлүм. Адистиктин жалпы мүнөздөмөсү.....	5
4- бөлүм. Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу шартындагы жалпы талаптар.....	6
5- бөлүм. Негизги кесиптик билим берүү программасына карата талаптар.....	8
6- бөлүм. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча)адистигинин окуу планы.....	13
7- бөлүм. Практикалардын программасы.....	17
8- бөлүм. Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын программасы.....	19
9- бөлүм. Баалоо каражаттарынын фонду.....	20
10- бөлүм. Кесиптик негизги билим берүү программасын ишке ашыруунун шарттарына карата талаптар.....	23
11-бөлүм. Окуу процессин окуу-методикалык камсыздоого талаптар.....	24
Тиркеме 1. Талас агрардык экономикалык колледжинин окутуучуларынын жана кызматкерлеринин сапаттык тизмеси.....	32
Тиркеме 2.Образовательная программа на компонентностной основе.....	44
Тиркеме 3. Программа обучения на рабочем месте.....	

Кыскартылган сөздөр

ТАЭК – Талас агрардык экономикалык колледжи
МББС - Мамлекеттик билим берүү стандарты
КОББ - кесиптик орто билим берүү
НКББП - негизги кесиптик билим берүүнүн программасы
ОУК - окуу-усулдук кеңеш
КН - Окутуунун натыйжалары
ДЦ - дисциплиналардын циклы
ЖК - жалпы компетенциялар
КК - кесиптик компетенциялар
КМ - кесиптик милдеттери
ГЭН- гуманитардык экономикалык илимдер

1-бөлүм. Жалпы жоболор

1.1. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасы Кыргыз Республикасынын кесиптик орто билим берүүсүнүн Мамлекеттик билим берүү стандарты, Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы башка ченемдик укуктук актыларына ылайык Талас агрардык экономикалык колледждинин окутуучулары тарабынан даярдалып, педагогикалык кеңеште каралып кабыл алынган.

1.2. НКББП-да төмөнкү түшүнүктөр пайдаланылат:

- **негизги кесиптик билим берүү программасы** - максаттарды, күтүлүүчү натыйжаларды, тийиштүү адистик боюнча билим берүү процессин ишке ашыруунун мазмунун жана уюштурулушун регламенттөөчү окуу-методикалык документтердин жыйындысы;
- **сабактардын цикли** - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу сабактарынын жыйындысы;
- **модуль** - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу сабактарынын бөлүгү;
- **компетенциялар** - тийиштүү тармакта кесиптик иш менен алектенүү үчүн зарыл болгон жекече сапаттардын, билимдердин, ыктардын жана көндүмдөрдүн динамикалуу комбинациясы;
- **кредит (зачеттук бирдик)** - негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугунун шарттуу ченеми;
- **окутуунун натыйжалары** - негизги билим берүү программасы/модулу аркылуу окутуунун жыйынтыгында алынган компетенциялар;
- **кесиптик стандарт** - ишмердүүлүгүнүн түрүнө көз каранды эмес, ар кандай уюмдун штатында ээлеген ордуна карата, укугуна ылайык, кызматкердин квалификациясынын деңгээлинин, сапатын сүрөттөгөн, анын мазмуну жана сапатына карата айкындалган кесиптик ишмердүүлүк түрүнүн талаптарынын алкагында аныкталган негизги ченемдик документ.

1.3. НКББП Мамлекеттик билим берүү стандартын аткаруу уюштуруу-укуктук формаларына карабастан, кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруу бардык билим берүү мекемелери үчүн милдеттүү болуп саналат.

2- бөлүм. Колдонуу жааты

2.1. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча НКББП ишке ашырууда милдеттүү болгон ченемдердин, эрежелердин жана талаптардын жыйындысын билдирет жана Кыргыз Республикасынын аймагында лицензиясы жана аккредитациясы бар, уюштуруу-укуктук формасына карабастан кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдарынын уюштуруу-методикалык документтерди иштеп чыгуусу, кесиптик орто билим берүүсүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн сапатын баалоосу үчүн негиз болуп эсептелинет.

2.2. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча НКББП-нын колдонуучулары болуп төмөнкүлөр саналат:

- ушул адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууга укуктуу билим берүүнүн уюмдарынын администрациясы жана педагогикалык курамы;
- ушул адистиктеги негизги билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн окуу ишин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;
- кесиптик иштин тийиштүү чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;
- Кыргыз Республикасын билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын тапшырмасы боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;
- кесиптик орто билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу билим берүү чөйрөсүндөгү

ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;

- кесиптик орто билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышын көзөмөлдөөнү камсыз кылуучу, кесиптик орто билим берүү чөйрөсүндө аккредитациялоочу жана сапатын көзөмөлдөөчү билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдары;

3- бөлүм. Адистиктин жалпы мүнөздөмөсү

3.1. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча НКББП өздөштүрүү формалары:

- күндүзгү;
- сырттан окуу;

3.2. Жалпы орто билим берүүнүн базасында күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүүнүн адистиги боюнча негизги билим берүү программасын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү 1 жыл 10 айдан. Ушул кесиптик билим берүү программасын негизги жалпы билим берүүнүн базасында ишке ашыруу учурунда өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтү бир жылга узартылат (2 жыл 10 ай).

3.3. Кесиптик орто билим берүү программасына интеграцияланган жалпы орто билим берүүнүн жалпы билим берүү программасын (10 жана 11-класстар) ишке ашырууда жалпы орто билими жөнүндө документ (аттестат) берилбейт, ал эми сабактар боюнча баалар кесиптик орто билим берүү жөнүндө документке (дипломго) коюлат.

3.4. Абитуриентте окууга тапшырууда төмөнкү документтер болуусу тийиш:

- жалпы орто билими жөнүндө аттестат (түп нускасы);
- негизги жалпы билими жөнүндө күбөлүк (түп нускасы);
- паспорт же туулгандыгы тууралуу күбөлүк;
- 3 x 4 өлчөмүндөгү 6 түстүү сүрөт.

3.5. Сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган жана аралыктан билим берүү технологиялары пайдаланылган учурда кесиптик орто билим берүүнүн НКББП өздөштүрүү мөөнөтү кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан күндүзгү окуу формасында, өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө карата 6 айга узартылат (2жыл 6 ай).

ТАЭК башка адистиктер боюнча орто жана жогорку кесиптик билим алуу учурунда өтүлгөн сабактар (модулдар) жана (же) өзүнчө өздөштүрүлгөн (өткөн) практикалардын жыйынтыктарын кайра тапшырууларды өткөрүү менен тааный алат.

Кесиптик орто билим берүүнүн НКББП өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрү өзүнчө ченемдик укуктук акт менен бекитилет.

3.6. Күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларынын эмгек сыйымдуулугу 120дан кем эмес кредитти (зачеттук бирдикти) түзөт. Бир окуу семестринин эмгек сыйымдуулугу 30дан кем эмес кредитке (зачеттук бирдикке) барабар (окуу процесси эки семестрлик болуп уюштурулган учурда).

Бир кредит (зачеттук бирдик) студенттин окуу ишинин 30 саатына барабар (анын ичинде аудиториялык, өз алдынча иши жана аттестациянын бардык түрлөрү кирет).

Сыртан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган жана аралыктан билим берүү технологиялары пайдаланылган учурда негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугу окуу жылы үчүн 45 тен кем эмес кредитти (зачеттук бирдик) түзөт.

3.7. Кесиптик билим берүү жана инсанды тарбиялоо жаатында 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча НКББПнын максаттары:

Кесиптик билим берүү жаатындагы максат:

1- максат: Гуманитардык, социалдык, экономикалык, математикалык жана табият таануу илимдеринин негиздерине окутуу, бүтүрүүчүгө тандап алган адистикте ийгиликтүү иштөөгө мүмкүндүк берүүчү, анын социалдык мобилдүүлүгүнө жана эмгек рыногунда туруктуулугуна көмөк көрсөтүүчү орто кесиптик билимге ээ болуу;

Инсанды тарбиялоо жаатында негизги максаттар:

2-максат: Студенттердин социалдык-инсандык сапаттарын калыптандыруу, максатка умтулгандык, уюшкандык, эмгекчилдик, жоопкердик, жарандуулук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук, жалпы маданиятын жогорулатуу;

3-максат: Орто кесиптик билим берүүнүн Мамлекеттик билим берүү стандарттарына жана кызыкдар тараптардын талаптарына ылайык универсалдуу жана кесиптик компетенцияларды калыптандыруу жана өнүктүрүү, бул бүтүрүүчүгө улуттук экономиканын реалдуу жана финансылык секторунун уюмдарынын практикалык ишинде суроо-талапка ээ болууга мүмкүндүк берүүчү инновациялык иштин көндүмдөрүн өнүктүрүүгө өбөлгө түзөт;

4-максат: Коомдун финансы чөйрөсүндө орто кесиптик билими бар, өз кесибин жакшы билген жана иштин чектеш чөйрөлөрүндө ийкемдүү багыт алган, үзгүлтүксүз кесиптик өсүүгө жөндөмдүү жана коомдо ийгиликтүү социалдашкан адистерге болгон муктаждыгын канааттандыруу;

5-максат: Өндүрүштү, кичи жана орто бизнести (ишкердикти) өнүктүрүүгө жана бүтүндөй экономиканын өсүшүнө салым кошууга жөндөмдүү, ишканалардын финансы чөйрөсүндө кесиптик ишмердүүлүк үчүн адистерди даярдоо.

3.8. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистигинин бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн тармактары төмөнкүлөр:

- эсеп жүргүзүү
- финансылык
- аналитикалык

3.9. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн объектилери болуп төмөнкүлөр саналат:

- уюмдардын финансылык-чарбалык ишмердүүлүгү;
- финансылык мамилелер, инвестициялык саясат;
- ишкананын баа саясаты, рентбелдүүлүгү жана пайдасы, финансылык абалы, кудуретсиздиги;
- финансылык салымдар жана салык маалыматы

3.10. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн түрлөрү:

- ишканалардын финансылык ресурстарын уюштуруу жана башкаруу;
- уюмдардын ишмердигин натыйжалуугун көрсөткүчтөрүн эсептөө;
- ишкананын финансылык саясатын иштеп чыгуу жана ишке ашыруу;
- заманбап технологияларды колдонуу менен бухгалтердик эсепти уюштуруу

3.11. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн милдеттери:

- мыйзамдардын чегинде уюмдардын финансыларын башкаруу;
- кардалдар, бюджеттик жана бюджеттен тышкары фондулар менен эсептөөлөрдү жүргүзүү;
- уюмдардын финансылык-чарбалык ишмердүүлүгүнө талдоо жүргүзүү жана жакшыртуу боюнча иш-чараларды аныктоо;
- бухгалтердик жана салык эсебин жүргүзүү;
- оперативдик, бухгалтердик, салыктык, статистикалык отчетторду тузуу жана тапшыруу;
- ишкананын бюджеттерин тузүү жана сметанын аткарылышын талдоо.

3.12. Орто кесиптик окуу жайдын 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) кесиби боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын толугу менен өздөштүргөн даярдалды:

- жогорку кесиптик окуу жайынын негизги окуу программасын өздөштүрүүгө;
- өзүнүн алган кесибине ылайык жогорку кесиптик окуу жайдын негизги кесиптик окуу программасын өздөштүрүүгө, ошондой эле кесибине жакын багыттагы жогорку кесиптик окуу жайлардын кыскартылган мөөнөттөгү 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) окуу программаларын өздөштүрүүгө.

4.бөлүм. Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу шартындагы жалпы талаптар

4.1. Кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары адистик боюнча НКББП өз алдынча иштеп чыгышат. НКББП адистик боюнча тиешелүү Мамлекеттик билим берүү стандартынын, улуттук квалификациялык базанын, тармактык/сектордук квалификациялык алкактардын жана кесиптик стандарттардын (эгерде бар болсо) негизинде түзүлөт.

Кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары НКББП илимдин, маданияттын, экономиканын, технологиянын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүшүн эске алуу менен 5 жылда бир жолудан кем эмес жаңыртууга милдеттүү. билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу боюнча сунуштарды камтыйт:

- бүтүрүүчүлөрдүн даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегияларды иштеп чыгуу;
- билим берүү программаларына мониторинг жүргүзүү, мезгил-мезгили менен резенциялоо;
- так макулдашылган критерийлердин негизинде студенттердин билимдеринин жана ыктарынын, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларынын деңгээлин баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгуу;
- окутуучулук курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылуу;
- бардык ишке ашырылуучу билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылуу, аларды колдонууну, анын ичинде окуп жаткандарды сурамжылоо аркылуу контролдоо;
- өзүнүн ишин (стратегиясын) баалоо жана башка билим берүү уюмдары менен салыштыруу үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн-өзү туруктуу негизде текшерип туруу;
- коомчулукка өзүнүн ишинин натыйжалары, пландары, инновациялары жөнүндө маалымдоо.

4.2. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо аларды учурдагы, орто аралык жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону камтыйт.

Студенттерди учурдагы аттестациялоо кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу ТАЭКнин педагогикалык кеңеш бекиткен баалоонун модулдук-рейтингдик системасынын негизинде окуу семестринин ичинде жүргүзүлөт.

Студенттерди орто аралык аттестациялоо ар бир семестрдин аягында жүргүзүлөт жана бардык сабактар боюнча семестрде учурдагы аттестациялоонун жыйынтыктары боюнча жыйынтык баалар (сынактык баалар) коюлат.

ТАЭКде семестр ичиндеги, семестрдик аттестация “Ebilim” автоматташтырылган системасы аркылуу жүргүзүлөт.

НКББП ылайык келген этаптуу же түпкү талаптарга студенттердин жана бүтүрүүчүлөрдүн жеке жетишкендиктеринин шайкеш келишине карата студенттерди учурдагы, орто аралык аттестациялоо жана бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу аттестациялоо үчүн билимин, билгичтигин жана ээ болгон компетенцияларынын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү типтүү тапшырмаларды, текшерүү иштерин, модулдук тесттерди камтыган баалоо каражаттарынын базалары түзүлөт. Баалоо каражаттарынын базалары кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоо Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипте жүргүзүлөт.

4.3. НКББП иштеп чыгууда кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрдүн социалдык-инсандык компетенцияларын (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү компетенцияларын, өзүн-өзү уюштурууну жана системалык-иш мүнөзүндөгү өз алдынча башкарууну) түзүү мүмкүнчүлүктөрү аныкталышы

керек. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- өзүнүн социалдык-маданий чөйрөсүн түзүүгө;
- инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл болгон шарттарды түзүүгө;
- студенттик өз алдынча башкарууну, студенттердин коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышуусун кошкондо, окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентин өнүктүрүүгө түрткү берүүгө.

4.4. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун негизги кесиптик билим берүү программасы студенттин тандоосу боюнча сабактардын ар бир циклинин вариативдүү бөлүгүнүн үчтөн биринен кем эмес көлөмдө сабактарды камтуусу керек.

Студенттин тандоосу боюнча сабактарды түзүүнүн тартибин кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун педагогикалык кеңеши белгилейт.

4.5. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга;
- негизги кесиптик билим берүү программасын түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга;
- студенттер тандап алган сабактар алар үчүн милдеттүү болуп калаарын, ал эми алардын жалпы эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө.

4.6. Студенттер тандоосу боюнча окуу сабактарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чегинде негизги кесиптик билим программасында каралган конкреттүү сабактарды тандап алууга укуктуу.

Студенттер кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму негизги кесиптик билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

Студенттер негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүдө натыйжаларга жетишүү максатында студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

4.7. Студенттин окуу жүктөмүнүн максималдуу көлөмү аудиториялык жана класстан тышкаркы (өз алдынча) окуу иштеринин бардык түрлөрүн кошкондо, жумасына 45 саат өлчөмүндө белгиленет.

Күндүзгү окуу формасы үчүн жумасына аудиториялык сабактардын көлөмү адистиктин өзгөчөлүгүн эске алуу менен, ар бир окуу дисциплинасын окууга бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 35% кеминде Мамлекеттик билим берүү стандарты тарабынан аныкталат.

Окуу сабактары боюнча өз алдынча иштөөгө бөлүнгөн сааттарга ошол окуу дисциплинасы (модуль) боюнча сынакка даярдануу үчүн каралган убакыт кирет.

Күндүзгү-сырттан (кечки) окуу формасында аудиториялык сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан кем болбошу керек.

Сырттан окуу формасында окутуучу менен сабак окуу мүмкүндүгү студентке жылына 150 сааттан кем эмес көлөмдө камсыз кылынуусу керек.

Окуу жылындагы эс алуу убагынын жалпы көлөмү 10 жуманы, анын ичинде кыш мезгилинде 2 жумадан кем эмести түзүүсү керек.

5- бөлүм. Негизги кесиптик билим берүү программасына карата талаптар

5.1. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча бүтүрүүчү негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттарына жана ушул Мамлекеттик билим берүү

стандарттарынын 12 жана 15-пунктарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин милдеттерине ылайык төмөнкү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) жалпы:

1. ЖК - өз ишин уюштурууну, кесиптик милдеттерди аткаруу методун жана ыкмаларын тандоону, алардын натыйжалуулугун жана сапатын баалоону билүү;
2. ЖК - стандарттык жана стандарттык эмес абалдарда чечим кабыл алуу, маселелерди чечүү, жоопкерчиликти жана демилге көтөрүү;
3. ЖК - кесиптик милдеттерди натыйжалуу аткаруу, инсандык жана кесиптик өнүгүү үчүн зарыл болгон маалыматтарды издөө, чечмелөө жана пайдалануу;
4. ЖК - кесиптик ишинде маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу;
5. ЖК - командада иштөөнү, кесиптештер, жетекчилер жана кардарлар менен натыйжалуу баарлашууну билүү;
6. ЖК- команда мүчөлөрүнүн (кол алдындагы) иши жана аларды иш ордунда окутуу, тапшырмаларды аткаруунун жыйынтыгы үчүн жоопкерчилик алуу;
7. ЖК - жеке инсандык жана кесиптик өнүгүүсүн башкаруу, кесиптик иште эмгек шарттарынын жана технологиялардын өзгөрүүсүнө адаптациялануу;
8. ЖК - чакан жаамат менен уюштуруу-башкаруу иштерине даяр болуу;
9. ЖК- жарандык демократиялык коомдун баалуулуктарынын негизинде диалогго даярдык көрүү, коомдо кабыл алынган адеп-ахлак жана укуктук ченемдердин негизинде социалдык өз ара карым-катнашта болуу, башка маданиятка толеранттуулук, адамдарга сый көрсөтүү, өнөктөштүк мамилелерди колдой билүү;
10. ЖК - экономикалык билимдердин негиздерин ишмердүүлүктүн түрдү тармактарында колдоно билүү.

б) кесиптик иштин негизи түрлөрүнө ылайык келген кесиптик:

1. Ишканалардын финансылык ресурстарын уюштуруу жана башкаруу

- КК1.1. уюмдардын финансылык ресурстарын уюштуруу жана башкаруу
- КК1.2. уюмдардын каржысынын маңызын билүү, мамлекеттин экономикалык системасында алардын ролун жана ордун көрсөтүү;
- КК1.3. стандарттык методдордун жана учурдагы ченемдик укуктук базанын негизинде уюмдун негизги экономикалык көрсөткүчтөрүн эсептей алат;
- КК1.4. жаңы маалыматтык технологияларды колдонуу менен уюмдун ишинин финансылык натыйжасын аныктай алат;
- КК1.5. уюмдуу түзүү жана өнүктүрүү боюнча бизнес-пландарды иштеп чыгууга катышуу;
- КК1.6. финансылык көрсөткүчтөрдү эсептеп, уюмдун экономикалык эффективдүүлүгүнө баа бере алат.

2. Ишкананын финансылык саясатын иштеп чыгуу жана ишке ашыруу

- КК2.7. ишкананын финансылык планын түзүүгө катышуу, инвестициялык долбоорлордун экономикалык эффективдүүлүгүн эсептөө;
- КК2.8. оперативдик-финансылык пландаштырууну жана уюмдун финансылык натыйжаларына талдоо жүргүзүүгө жөндөмдүү;
- КК2.9. уюмдун финансылык кудуретсиздигин болжолдоого катышуу;
- КК2.10. уюмдуу финансылык-экономикалык жактан камсыз кылуу боюнча иш-чараларды иштеп чыгуу жана жүргүзүү.

3. Заманбап компьютердик технологияларды колдонуу менен чарбалык ишмердүүлүктүн бухгалтердик эсебин уюштуруу жана жүргүзүү.

- КК3.11. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана башка ченемдик актылырга таянып,

заманбап технологиярды колдонуу менен активдердин, милдеттенмелердин, капиталдын бухгалтердик эсебин жүргүзүү, бухгалтердик документтерди жана регистрлерди иштеп чыгуу, бухгалтердик проводкаларды түзүү;

ККЗ.12. өндүрүлгөн жана сатылган продукциянын өздүк наркын аныктоо;

ККЗ.13. салыктык эсепти жүргүзүү жана салыктарды бюджетке чегерип берүү.

5.2. Күтүлүүчү натыйжалары:

КН-1. Ар кандай маалымат булактарын пайдалануу менен өзүнүн кесиптик ишмердигин максаттарына жана милдеттерине ылайык өз алдынча уюштурат;

КН-2. Патриоттук, сабырдуулук, гуманизм жана адеп-ахлактык принциптерди кармануу менен ар кандай кырдаалдарда чечим кабыл алууга жана алар үчүн жоопкерчиликтүү болууга жөндөмдүү;

КН-3. Жалпы билимдердин негизинде, сергек жашоо образын карманып, айлана-чөйрөнү сыйлоо менен заманбап дүйнөгө багыт алат;

КН-4. Кыргыз Республикасынын бюджеттик системасынын мамлекеттик бюджетти менен эсептөөлөрдү жүргүзөт;

КН-5. Ишкананын каржысын башкарууга катышат жана каржылык - эсептешүү операцияларын жүзөгө ашырат;

КН-6. Каржылык ишти жөнгө салуучу укук ченемдерин кесиптик колдонууну жүзөгө ашырат;

КН-7. Ишкананын каржылык - чарбалык ишмердүүлүгүнүн натыйжаларынын негизги көрсөткүчтөрүн талдайт;

КН-8. Негизги каржылык көрсөткүчтөрдү пландаштырууну жана көзөмөлдөөнү жүзөгө ашырат.

5.3. Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасы төмөнкү окуу циклдери үйрөнүүнү карайт:

1- блок Сабактар (модулдар)

1) жалпы гуманитардык цикл;

2) математикалык жана табигый илимдер циклы;

3) кесиптик цикл;

4) дене тарбия;

2- блок Практика

3- блок Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация

Кесиптик орто билим берүү мекемеси мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык негизги билим берүү программасын иштеп чыгат жана улуттук квалификациялык базага ылайык окутуунун натыйжаларына жетишүү үчүн жоопкерчилик тартат.

Негизги билим берүү программасынын ар бир блогуна тиешелүү болгон дисциплиналардын (модулдардын) комплекси жана алардын эмгек сыйымдуулугу орто кесиптик билим берүү мекемеси аны өнүктүрүүнүн натыйжаларына карата талаптарды эске алуу менен блок үчүн белгиленген көлөмдө улуттук квалификациялык базада каралган окутуунун натыйжаларынын комплексинин формасы өз алдынча аныктайт.

Негизги кесиптик билим берүү программасы тизмеси жана эмгек сыйымдуулугу Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы тарабынан аныкталуучу жалпы гуманитардык циклдин милдеттүү дисциплиналарынын аткарылышын камсыз кылууга тийиш. Бул сабактардын мазмуну жана ишке ашыруу тартиби тиешелүү адистик боюнча орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында белгиленет.

5.4. Сабактардын ар бир циклинин негизги (милдеттүү) жана тандоо бөлүктөрү бар. Тандоо бөлүгү студенттердин билимин, көндүмдөрүн жана көндүмдөрүн кеңейтүүгө же тереңдетүүгө, базалык бөлүктүн дисциплиналарынын мазмуну менен аныкталган мүмкүнчүлүктөрдү камсыз кылууга тийиш. Тандоо бөлүгү ишке ашырылып жаткан кесиптик

билим берүү программасынын өзгөчөлүктөрүнө жараша орто кесиптик билим берүү мекемеси тарабынан белгиленет.

Милдеттүү бөлүктүн көлөмү мамлекеттик аттестациянын көлөмүн эсепке албаганда, негизги билим берүү программасынын жалпы көлөмүнүн 50 пайызынан ашпоого тийиш.

Орто кесиптик билим берүү мекемеси ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдарга (алардын каалоосу боюнча) алардын психофизикалык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн, индивидуалдык мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен негизги билим берүү программасы боюнча окуу мүмкүнчүлүгүн берүүгө жана зарыл болгон учурда өнүгүүсүнүн бузулууларын коррекциялоону жана социалдык бул адамдардын адаптацияланышы.

5.5. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууну окутулуп жаткан дисциплинанын профилине ылайык келген базалык билими бар, илимий жана (же) илимий-методикалык ишмердүүлүк менен системалуу түрдө алектенген профессордук-окутуучулук курам камсыз кылууга тийиш.

Кесиптик циклдин педагогдору тиешелүү адистик же окуу багыты боюнча жогорку кесиптик билимге ээ болууга тийиш.

Профессионалдык циклдин мугалимдеринин сапаттык курамын баалоодо 10 жылдан ашык стажы бар өндүрүштүк кызматкерлер эске алынат.

5.6. Адистиктин НКББПП ишке ашыруу ар бир студенттин негизги кесиптик билим берүү программасынын дисциплиналарынын толук тизмеси боюнча түзүлгөн маалымат базаларына жана китепканалык фонддорго жетүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга тийиш. Кесиптик орто билим берүүнүн программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу программасы лабораториялык семинарларды жана практикалык көнүгүүлөрдү камтууга тийиш.

Студенттерди негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабияттары жана/же электрондук адабияттар менен камсыз кылуу стандартка ылайык келиши керек - бир студентке 0,5 нуска. Билим берүү маалымат булактары заманбап талаптарга жооп бериши керек. Окуу процессинде мыйзам актылары, ченемдик документтер, кесиптик багыттагы мезгилдүү басылмалардын материалдары колдонулушу керек.

5.7. Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму орто билим берүүнү ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу планында каралган студенттерди лабораториялык, дисциплинардык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, практикалык даярдоонун бардык түрлөрүн камсыз кылуучу материалдык-техникалык базага ээ болууга тийиш. колдонуудагы санитардык жана өрт коопсуздугунун эрежелерине жана ченемдерине ылайык келген кесиптик билим берүү программалары. Эки сменалык сабактарды эсепке алуу менен бир окуучуга пайдалуу аянт 7 чарчы метрден кем эмес болушу керек.

Кабинеттердин, лабораториялардын, устаканалардын жана башка имараттардын тизмеси

Кабинет, лабораториялардын тизмелери:

Кабинеттер:

- социалдык-экономикалык дисциплинасы, жалпы кесиптик дисциплинасы, кыргыз тили, орус тили, математика жана информатика, чет тили.

Лабораториялар:

- информатика жана маалыматтык-коммуникациялык (компьютерлер технологиясы (1:12).

Жалпы аймактар:

- спорттук зал;
- кең профилдеги ачык стадион;
- китепкана (электрондук китепкана, интернетке кирүүчү окуу залы 1:1);
- аудитория;
- медпункт

5.8. Бүтүрүү квалификациялык иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө талаптар Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинети тарабынан аныкталуучу орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоону өткөрүүнүн тартибин эске алуу менен орто кесиптик билим берүү мекемеси тарабынан аныкталат.

**Орто кесиптик билим берүүсүнүн
негизги кесиптик билим берүү программасынын түзүмү**

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасынын түзүмү		Негизги билим берүү программасынын көлөмү жана анын кредиттердеги окуу циклдери
		1 жыл 10 ай
1-блок	I. Жалпы гуманитардык цикл II. Математикалык жана табият таануу цикли III. Кесиптик цикл	99
	Дене тарбия (көрсөтүлгөн семестрлерде жумасына 2 саат)	3-5 семестр
2-блок	Практика	15
3-блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация	6
НКББП жалпы көлөмү		120

14

1	2	3	Окуу сааттарынын сабагынын түрлөрүнө жараша бөлүнүшү							Окутуу-түтүүнүн формасы				Сааттардын курстар жана семестрлер боюнча бөлүнүштүрүлүшү					
			күндүзгү окутуу боюнча сааттардын БАРДЫГЫ	аудиториялык	анын ичинен					акылмен	жылдыздык баа	курстук иш / долбоор	студ. өз алдынча иш / текшерүү иштери	1-курс		2-курс		3-курс	
					лекция	лаборатордук практикалык иштер	курстук иш / долбоор	студ. өз алдынча иштөөсү	1-сем.					2-сем.	3-сем.	4-сем.	5-сем.	6-сем.	
									20 жума					20 жума	16 жума	16 жума	15 жума	13 жума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	ЖАЛПЫ ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮНҮН САБАКТАРЫ (1440)																		
БАЗАЛЫК БӨЛҮК (1080 саат)																			
ЖББ.01	Кыргыз тили			80		80			1,2			2	60	20					
ЖББ.02	Кыргыз адабияты			80	80				1,2			2	40	40					
ЖББ.03	Орус тили			40		40			1,2			2	20	20					
ЖББ.04	Дүйнөлүк адабият			40	40				1,2			2	20	20					
ЖББ.05	Англис тили			80		80			1,2			2	40	40					
ЖББ.06	Кыргызстандын тарыхы			40	40				1,2			2	20	20					
ЖББ.07	Дүйнөлүк тарых			40	40				1,2			1	20	20					
ЖББ.08	Адам жана коом			40	40				2			1		40					
ЖББ.09	Математика			200	200				1,2			2	100	100					
ЖББ.10	Физика			120	82	38			1,2			2	60	60					
ЖББ.11	Астрономия			20	20				2			1		20					
ЖББ.12	Биология			40	34	5			1			1	40						
ЖББ.13	Химия			60	26	34			1,2			2	30	80					
ЖББ.14	География			40	40				1			1	40						
ЖББ.15	Баштапкы аскердик тарбия			80		80			1,2			2	40	40					
ЖББ.16	Дене тарбиясы			80		80			1,2			2	40	40					
	бардыгы			1080	642	438							570	510					
ВАРИАТИВДҮҮ БӨЛҮК (360 саат)																			
1	Кыргыз тили			26		26								26					
2	Кыргыз адабияты			20	20									10	10				
3	Орус тили			56		56								30	26				
4	Дүйнөлүк адабият			30	30									20	10				
5	Англис тили			36		36								14	22				
6	Кыргызстандын тарыхы			32	32									16	16				
7	Дүйнөлүк тарых			20	20									10	10				
8	Математика			28	28									10	18				
9	Физика			26	26									10	16				
10	Биология			30	30									30					
11	Химия			32	32										32				
12	Айтматов таануу			24	24										24				
	бардыгы			360	242	118								150	210				
	сабактар боюнча бардыгы			1440	884	556	0	0	0	0	0	0	0	720	720	0	0	0	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
II	ЖАЛПЫ ГУМАНИТАРДЫК ЦИКЛ (18 кредит × 30 = 540 саат)																	
ЖГЦ.01	Кыргыз тили жана адабияты	3	90	54	30	24		36	3			1			54			
ЖГЦ.02	Орус тили	2	60	36	20	16		24	3			1			36			
ЖГЦ.03	Англис тили	2	60	36	0	36		24	3			1			36			
ЖГЦ.04	Кыргызстандын тарыхы	4	120	72	50	22		48	3			1			72			
ЖГЦ.05	Манас таануу	2	60	36	20	16		24	4			1				36		
ЖГЦ.06	Кыргызстандын географиясы	2	60	36	20	16		24	3						36			
	бардыгы	15	450	270	140	130		180									0	
	ВАРИАТИВДҮҮ БӨЛҮК (3 кредит × 30 = 90 саат)																	
ЖГЦ.06	Философия	3	90	54	30	24		36	4			1				54		
	бардыгы	3	90	54	30	24		36										
	цикл боюнча бардыгы	18	540	324	170	154	0	216							234	90	0	
III	МАТЕМАТИКАЛЫК ЖАНА ТАБИГЫЙ ИЛИМИЙ ЦИКЛ (6 кредит × 30 = 180 саат)																	
	БАЗАЛЫК БӨЛҮК (4 кредит × 30 = 120 саат)																	
МТИ.01	Кесиптик математика	2	60	36	16	20		24	3			1			36			
МТИ.02	Информатика	2	60	36	16	20		24	3			1				36		
	бардыгы	4	120	72	32	40	0	48					0	0	36	36		
	ВАРИАТИВДҮҮ БӨЛҮК (2 кредит × 30 = 60 саат)																	
МТИ.03	Экологиянын негиздери	2	60	36	20	16		24	3			1			36			
	бардыгы	2	60	36	20	16	0	24	3				0	0	36	0	0	0
	цикл боюнча бардыгы	6	180	108	52	56	0	72	3			0	0	0	72	36	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
IV		КЕСИПТИК ЦИКЛ (75 кредит × 30 = 2250 саат)																
		БАЗАЛЫК БӨЛҮК (60 кредит × 30 = 1800 саат)																
КС.01.	Экономикалык теория	6	180	100	50	50		60	3,4			1			52	48		
КС.02.	Ишканалардын экономикасы	4	120	68	36	32		78	3			2			68			
КС.03.	Статистика	3	90	54	30	24		36	3			1			54			
КС.04.	Каржы, акча жүгүртүү жана кредит	4	120	72	30	22	20	66	4		4	1				72		
КС.05.	Бухгалтердик эсептин негиздери	4	120	72	42	30		48	4			1				72		
КС.06.	Башкарууну иш кагаздары менен камсыздоо	2	60	36	20	16		24	5			1					36	
КС.07.	Кесиптик ишмердүүлүктөгү маалыматтык технологиялар	4	120	72	40	32		48	5,6			1					36	36
КС.08.	Ишканалардын каржысын башкаруу жана үзөштүрүү	5	150	90	40	30	20	60	5		5	1					90	
КС.09.	Каржылык эсеп	6	180	108	58	50		72	4			1				108		
КС.10.	Каржылык натыйжалар жана акчалай көрөшөлөр	4	120	72	40	32		48	5			1					72	
КС.11.	Каржылык пландоо, талдоо жана ишкандын кудуретсиздиги	3	90	74	40	34		36	6			1						74
КС.12.	Каржы менеджменти	4	120	74	40	34		78	6			2						74
КС.13.	Бизнести пландоо	2	60	36	20	16		24	5			1					36	
КС.14.	Каржылык жана чарбалык ишмердүүлүктү талдоо	3	90	56	28	28		36	6									56
КС.15.	Каржылык натыйжаларды башкаруу	3	90	56	28	28		50	6			1						56
КС.16.	Салыктар жана салык салуу	3	90	56	30	26		34	6			1						56
Бардыгы		60	1800	1096	572	484	40	838							174	300	270	352
		ВАРИАТИВДҮҮ БӨЛҮК (15 кредит × 30 = 450 саат)																
КС.17.	Ишкерчиликтин негиздери	3	90	54	30	24		38	5			1					54	
КС.18.	Кесиптик ишмердүүлүктөгү укук таануу	4	120	72	40	32		52	5			1					72	
КС.19.	Эмгекти коргоо жана турмуш тиричилигинин коргооздугу	3	90	54	30	24		52	4			1				54		
КС.20.	Каржы отчеттуулугунун эл аралык стандарттары	3	90	54	30	24		44	5			1					54	
КС.21.	Банк иштеринин негиздери	2	60	38	20	18		32	5			1						38
		15	450	272	150	122	0	218					0	0	0	54	180	38
Кесиптик цикл боюнча бардыгы		75	2250	1368	722	606	40	1056	0	0	0	0	0	0	174	354	450	390
Теориялык окутуу боюнча бардыгы		99	2970	1800	944	816	40	1344	3	0	0	0	720	720	480	480	450	390
сааттардын жумалык жүктөмү													36	36	30,0	30,0	30,0	30,0
ДТ.01.	Дене тарбиясы	жумасына 2 сааттан													x	x	x	

№	Профессиялардын аталышы	КРЕДИТТИН САНЫ	сана
П.1.	Окуу өндүрүштүк практикасы	5	4
П.2.	Квалификациялык практика	10	6
		15	

№	Мамлекеттик аттестация	КРЕДИТТИН САНЫ	сана
МА.1	Дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу	2	3
МА.2	Адистик боюнча комплекстүү сынак	4	6
		6	

Кредиттердин жалпы саны

120

Негизги кабинеттердин тизмеси:
социалдык-экономикалык сабактар
англис тили
эмгекти коргоо жана турмуш тиричилигин коопсуздугу
математика жана информатика
экономикалык теория жана ишканалардын экономикасы
менеджмент жана маркетинг
статистика жана каржылык, чарбалык ишмердүүлүктөгү талдоо
бухгалтердик эсеп, салык жана салык салуу
каржы, акча жүгүртүү жана кредит
банк иштеринин негиздери
методикалык
Лабораториялар:
информатика жана ЭВМ
окуу бухгалтериясы
окуу техникалык каражаттары
Спорт комплекси:
спорт залы

директору

Ш.С.Абдукаимов

Синан-сы 1-бет (4)

7-бөлүм. Практикалардын программасынын аннотациясы

7.1. Программанын колдонуу чөйрөсү

Практиканын жумушчу программасы ОКББнын жобосуна ылайык 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча билим берүү программасынын бөлүгү болуп эсептелинет. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистигинин НКББПсында программанын 3 түрү каралган:

- окуу - өндүрүштүк практикасы (5 кредит);
- квалификациялык практика (10 кредит).

Практиканын бардык түрлөрү адистерди даярдоого тиешелүү болгон талаптардын негизинде студенттердин кесиптик даярдыгына багытталып алынган билимдердин үзгүлтүксүздүгүн жана улам өрчүүсүн камсыздоого багытталат.

7.2. Практиканын максаттары жана милдеттери:

- Студенттер тарабынан теориялык окутуу процессинде алынган билгичтиктерин, көндүмдөрүн, жөндөмдөрүн терендетүү жана бышыктоо;
- Кесиптик практикалык көндүмдөргө өндүрүштүк жөндөмдөргө жана эмгектин алдынкы усулдарга ээ болуу;
- Мотивациялык алкактагы кесиптик нормага ээ болуу: тандалып алынган кесиптик - мотивдик жана рухий баалуулуктарды калыптандыруу;
- Кесиптик милдеттерди (проблемаларды) аткаруу багытындагы технологияларды өздөштүрүү, ыкмалар менен таанышуу жана аларды үйрөнүү;
- Ишканалар, мекемелердеги практикалык базалардан маркетингдик ишмердүүлүк менен жанычыл иш алып барууга көнүгүү;
- Кесиптик ишмердүүлүктүн түрдүү жактарын окуп үйрөнүү: өндүрүштүк, социалдык, укуктук, психологиялык, медициналык, техникалык, технологиялык, экономикалык ж.б.

7.3. Практиканы өткөрүүнүн жайы жана убактысы

№	Курс	Практиканын аталышы	Кредит-саат	Семестри	Мөөнөтү/ (жума)
1.	2	Окуу - өндүрүштүк практикасы	5 \ 150	4	5
2.	3	Квалификациялык практика	10\ 300	6	10

Практиканын бардык түрлөрү студенттердин кесиптик компетенцияларды өздөштүрүү учурунда билим берүү мекемеси тарабынан өткөрүлөт да, же чогултулган түрдө бир нече этап формасында, же чачыранды түрдө, теориялык сабактар менен айкалыштырылып жүргүзүлүшү мүмкүн. Практиканын ар бир түрүнүн максат, милдеттери, программасы жана отчеттуулук формасы билим берүү мекемеси тарабынан аныкталат. Практика Мамлекеттик салык кызматынын Талас шаары боюнча, Талас областык мамлекеттик статистика башкармалыктары менен алдын ала түзүлгөн келишим боюнча ишке ашат. Практиканын жыйынтыгы боюнча аттестация тиешелүү мекемелердин документтери менен тастыкталган натыйжалардын негизинде жүргүзүлөт.

7.3. Практиканы уюштуруу

- Практикаларды уюштуруудагы талаптар кесиптик жогорку жана атайын орто билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарынын негизинде түзүлөт жана ар бир конкреттүү багыт жана адистик боюнча колледждеги студенттердин практикасы жөнүндөгү жумушчу программалар, силлабустар менен такталат.
- Практикаларды уюштуруу бекитилген окуу процессинин графиги боюнча, директордун

буйругунун инегизинде бөлүм башчысы, циклдык комиссиялардын башчылары, практика жетекчилери тарабынан келишими бар өндүрүштүк мекемелерде жүргүзүлөт.

- Окуу практикасы алгачкы кесиптик көндүмдөр менен ыкмаларга калыптандыруу максатында, адистиктин өзгөчөлүгүнө ылайык колледждин материалдык - техникалык базасындагы түрдүү шарттарда (өндүрүштүк мекемелерде, колледждин лабораторияларында, борборлорунда) уюштурулат. Окуу практикасынын жетекчилигине бүтүрүүчү кесиптик сабактар боюнча саат жүктөмдөрү бар окутуучулар дайындалат.
- Өндүрүштүк жана квалификациялык практикалар ишкана-мекемелерде, багытка байланышкан лабораторияларда жана башка базаларда өткөрүлөт.
- Практиканын башталышына чейин колледждин практика боюнча жооптуу кызматкери жана практика жетекчилери студенттер үчүн багыт берүүчү чогулуш өткөрүшөт.
- Практикага студенттерди жөнөтүү боюнча жумушчу иш кагаздары (билдирүү, буйрук, багыттама) практика башталышына он күн калганга чейин даярдалып, директорго кол коюуга берилет.
- Практикаларды өткөрүүнүн мөөнөттөрү адистиктердин окуу пландарынын жана окуу процессинин графиктеринин негизинде белгиленет.
- Алыскы район шаарлардагы жана чет элдеги мекеме ишканаларда жүргүзүлгөн практикаларды онлайн аркылуу өткөрүүгө болот (циклдык комиссиянын макулдашуусу менен).
- Практика өтөө мезгилинде студенттер ваканттык кызмат орундарга дайындалышы мүмкүн. Штаттык орунга кабыл алынган студенттердин эмгек акысы КР нын эмгек кодексинин жана студент менен ишкананын ортосунда түзүлгөн келишимдин негизинде төлөнөт.
- Практика жетекчилеринин окуу жүктөмдөрү бекитилген окуу жүктөмүнүн нормалары боюнча белгиленет.
- Ишкана - мекемелердеги практика өтүп жаткан студенттердин жумушчу күнү алардын жаш өзгөчөлүктөрүнө жараша жүргүзүлөт (КР нын эмгек кодексине ылайык).
 - 15 жаштан 16 жашка чейинки студенттер жумасына 24 саатка чейин;
 - 16 жаштан 18 жашка чейинки студенттер жумасына 36 саатка чейин;
 - 18 жаштан жогорку студенттер жумасына 40 саатка чейин эмгектенишет.
- Практиканын уюштурулушун жана өткөрүлүшүн анализдөө, жалпылоо жана сапатын жогорулатуу максатында колледждин практика боюнча жооптуу кызматкери жана циклдык комиссиялар жыйынтыктоочу конференцияларды уюштурушат.
- Практиканын жүрүшүн көзөмөлдөө максатында практикага жетекчилик кылган окутуучулардын аткарган жүктөмдөрү тайпалык журналдарга катталышы милдеттендирилет.

7.4. Практиканын өтөө учурундагы студенттин милдеттери

Практиканы өтөө учурунда студенттер төмөнкүлөрдү аткарууга милдеттүү:

- Практиканын программасында каралган жалпы жана жеке тапшырмаларды, көрсөтүлгөн иш - чараларды аткарууга;
- Ишкана- мекемелердеги жана уюмдардын ички эмгек тартиптерин толугу менен сактоого;
- Санитардык - техникалык жана өндүрүштүк коопсуздук эрежелерди окуп үйрөнүүгө жана аларды сактоого;
- Штаттык кызматкерлердей эле аткарылган иштин жана анын натыйжаларына жооп берүүгө;
- Практиканын жетекчисине күндөлүктү көзөмөлдөө үчүн көрсөтүүгө, берилген тапшырмалардын аткарылгандыгы тууралуу жазуу түрүндөгү отчетту тапшырууга.

7.5. Практиканын иштерин жыйынтыктоо, практиканын күндөлүгү.

Студент-практикант түзүүчү күндөлүктө төмөнкү маалыматтар көрсөтүлөт:

- Студент- практиканттын аты, жөнү, курсу;
- Группасы;
- Практика өткөрүлгөн жер.
- Практиканын өтөө мөөнөтү;

- Мекемеден практикага жетекчилик кылган адисттин аты, жөнү;
- Практика өткөрүлгөн мекеменин жетекчисинин, орун басарларынын аты жөнү;
- Өзүнө бекитилип берилген иш милдеттери;

Студент - практикант практиканын жүрүшү жөнүндө ой пикири жана башкаларды практика бүткөнгө чейин күн сайын күндөлүккө жазууга тийиш.

Практика жөнүндөгү студент - практиканттын отчету.

Студент - практиканттар аткарган иштери жөнүндө;

- Студенттин аты, жөнү, курсу, группасы жөнүндөгү маалымат;
- Практика өткөн мекеме уюмдун аты, жайгашкан жери;
- Практиканын мөөнөтү;
- Практика мезгилиндеги пландарынын түзүлүшү, алардын толук аткарылышы, аткарылбаса анын себептери көрсөтүлөт;
- Пландан, графиктен сырткары жүргүзүлгөн иштер;
- Кайсы иштерди аткара алгандыгы, иш учурунда туш болгон кыйынчылыктары.
- Теориялык билиминин деңгээли, анын практикада жүзөгө ашырылышы;
- Практика мезгилинде аткарылган иш - чаралардын форма - мазмундары;
- Практика учурунда кесиптик кандай тажрыйбага ээ болушуу;
- Адис катары калыптанууда практиканын мааниси, пайдасы;
- Практиканын формасын жана уюштурулушун өркүндөтүү жөнүндө сунушу, ой - пикири;
- Практика жөнүндө жалпы ой - жүгүртүүлөр.

8-бөлүм. Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын программасы

8.1. Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын максаттары жана милдеттери.

Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын максаты бүтүрүүчүлөрдүн орто кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүшүнүн жыйынтыктары 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча ОКББнын Мамстандартынын талаптарына ылайык келишин аныктоо болуп эсептелет. 080106- «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын милдети болуп төмөнкүлөр эсептелинет:

- бүтүрүүчүлөрдүн даярдыгынын деңгээлин комплекстүү баалоо жана анын даярдыгынын 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистиги боюнча ОКББнын Мамстандартынын талаптарына ылайык келишин аныктоо;
- мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын жыйынтыктары боюнча бүтүрүүчүгө квалификация ыйгаруу жана орто кесиптик билим берүү жөнүндө тийешелүү диплом берүү маселесин чечүү;
- 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистигинин бүтүрүүчүлөрүн даярдоону өркүндөтүү боюнча сунуштарды иштеп чыгуу.

8.2. Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестацияны даярдоонун жана өткөрүүнүн шарттары.

Адистиктин бүтүрүүчүлөрүнүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациясын мамлекеттик сынак комиссиясы өткөрөт.

Орто кесиптик билим берүү программасынын ишке ашырылып жаткан билим берүү программасын аттестациялоо боюнча мамлекеттик сынак комиссиясы төмөнкүлөрдөн түзүлөт:

- колледждин тажырыйбалуу окутуучуларынан;
- башка билим берүү мекемелеринен чакырылгандардан;
- иш берүүчүлөрдүн өкүлдөрүнөн.

Мамлекеттик сынак комиссиясынын курамы директордун буйругу менен бекитилет.

Мамлекеттик сынак комиссиясын анын төрагасы башкарат, ал мамлекеттик сынак

комиссиясынын ишмердигин уюштурат жана көзөмөлдөйт, бүтүрүүчүлөргө талаптардын бирдей болушун камсыздайт.

Кийинки календардык жыл үчүн мамлекеттик сынак комиссиясынын төрагасы үстүбүздөгү жылдын аягына чейин Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлигини тарабынан бекитилет.

Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестацияны өткөрүүнүн расписаниесин директор бекитет жана мамлекеттик сынак комиссиясынын иши башталганга чейин 2 жумадан кем болбогон убакытта студенттерге маалымдалат.

Академиялык карыздары болбогон жана орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча окуу планын толук аткарган студентке мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациядан өтүүгө уруксат берилет.

Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациядан өтүү үчүн студентке уруксат берилгендиги жөнүндөгү буйрукту директор бекитет.

Мамлекеттик сынак комиссиясынын отурумуна көрсөтүлүүчү документтерди тайпанын куратору, окуу катчысы, бөлүм башчысы, окуу иштери боюнча директордун орун басарынын жетекчилигинин астында даярдашат.

Мамлекеттик сынак комиссиясынын отурумуна төмөнкү документтер көрсөтүлөт:

- мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациянын программасы;
- студенттерге мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестацияга жиберүү жөнүндөгү директордун буйругу;
- студенттердин жетишүүсү жөнүндө аныктама;
- студенттердин зачеттук китепчелери;
- мамлекеттик сынак комиссиясынын отурумдарынын протоколдору бланкалары.

9-бөлүм. Баалоо каражаттарынын фонду.

9.1. Баалоо каражаттарынын фонду окуу жай тарабынан өз алдынча иштелип чыгат жана бекитилет, ал эми баалоо каражаттарынын фонду жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо боюнча иш берүүчүлөр менен алдын ала жүргүзүлгөн макулдашуулардан кийин иштелип чыгат.

Баалоо каражаттарынын фонду окутуунун күтүлүүчү натыйжаларынын жетишкендиктерин жана компетенциялардын калыптанышынын деңгээлин аныктоо үчүн дайындалган методикалык жана текшерүүчү-өлчөөчү материалдардын комплекси болуп саналат.

Баалоо каражаттарын билим, билгичтик жана көндүмдөр түрүндө туюндурулган дисциплинанын окутуу натыйжаларынын (ОН) жана берилген компетенциялардын негизинде иштеп чыгуу зарыл.

Баалоо каражаттарынын фондуна дисциплинанын окутуу натыйжаларын баалоонун процедуралары жана каражаттары, ошондой эле студенттер үчүн күтүлүүчү натыйжаларга жеткенин же жетпегенин тастыктоого мүмкүндүк берүүчү жекече баалоо каражаттары да кирет.

Баалоо каражаттарынын фондунда төмөнкүлөр камтылат:

- а) учурдагы текшерүү үчүн баалоо каражаттары жана критерийлери;
- б) аралык текшерүү үчүн баалоо каражаттары жана критерийлери;
- в) жыйынтык текшерүү үчүн баалоо каражаттары жана критерийлери;
- г) СӨАИни текшерүү үчүн баалоо каражаттары жана критерийлери.

Эгер докладдар, рефераттар, тегерек столдор, диспуттар, текшерүү иштери, тесирлөө ж.б. баалоо каражаттары катары каралса, анда алардын темалары, суроолору, текшерүү иштеринин, тесттердин варианттары ж.б., ошондой эле билим берүү программасына толук дал келген, берилген ырааттуулуктагы окуу программасынын ар бир темасы боюнча текшерүүчү суроолор. Баалоо каражаттары дисциплинанын бардык темалары (бөлүмдөрү) үчүн түзүлүшү керек.

9.2. Баалоо каражаттарынын фондунун максаттары, милдеттери жана коюлуучу талаптар

1. Баалоо каражаттарынын фондун түзүүнүн негизги максаты болуп окугандарды даярдоонун сапатын баалоо үчүн материалдарды түзүү жана ишмердүүлүктүн төмөнкү деңгээлдерин аныктоо болуп эсептелет:

- дисциплинаны өздөштүрүү деңгээли;
 - калыптанган компетенциялардын деңгээли.
 - студенттердин окуу ишмердүүлүгүн баалоо.
2. Баалоо каражаттарынын фонду (БКФ) төмөнкү талаптарга жооп бериши керек:

- тууралыгы (валидность) - окутуунун максаттарына дал келүүсү;
 - корректтүүлүгү - тактыкты чагылдыруусу;
 - объективдүүлүгү - бирдей мүмкүнчүлүккө ээ болуусу;
 - вариативдүүлүк - параллель варианттардын санынын жетиштүү болушу;
 - актуалдуулугу - окутуунун этаптарына жана деңгээлине туура келүүсү;
 - текшерүү ишинин баалоо критерийлеринин так жазылышы;
 - комплекстик баалоо - ар тараптуу баалоо;
 - критерийлердин негизинде баалоо;
 - программалык каражаттарды колдонуу мүмкүнчүлүгү;
 - кесиптик коом тарабынан берилген сын-пикирдин болушу.
3. Баалоо каражаттарынын фонду (БКФ) төмөнкүдөй касиеттерге ээ болушу керек:
- предметке багытталуусу;
 - мазмунунун системалуулугу;
 - баалоо каражаттарынын санынын жетиштүүлүгү;
 - баалоо каражаттарынын сапатынын жогору болушу.

9.3. Баалоо каражаттары фондунун структурасы

Баалоо каражаттарынын структурасы төмөнкүлөрдөн турат:

1. Титулдук барак;
2. Дисциплинаны (модулдун материалдарды) окуп -үйрөнүүдөн калыптануучу компетенциялардын тизмеги;
3. Дисциплина боюнча өз алдынча окуп - үйрөнүүнү камсыздоочу окуу- методикалык материалдардын тизмеги;
4. Текшерүү иштерин жана билимдерди, көндүмдөрдү, ык-машыгууларды жана компетенцияларды калыптандыруунун деңгээлин баалоочу материалдар;
5. Баалоо шкаласынын баяны;
6. Компетенциялардын критерийлерин баалоонун шкалалары;
7. Баалоонун процедураларын аныктоочу методикалык материалдар;
8. Рецензенттердин эксперттик бүтүмү;
9. Өзгөртүүлөр жана кошумчалар киргизилген барактар.

9.4. Баалоо каражаттарынын болжолдуу тизмеги

1. Тест;
2. Текшерүү иши;
3. Коллоквиум;
4. Деңгээлдик тапшырмалар;
5. Эсептик-графиктик иштер;
6. Сурамжылоо - аңгемелешүү;
7. Реферат;
8. Доклад;
9. Билдирүү;
10. Иш жана ролдук оюндар;

11. Кейс-маселелер;
12. Дискуссия;
13. Дебат;
14. Проект;
15. Чыгармачылык тапшырмалар;
16. Эссе;
17. Жумушчу дептер;
18. Тренажер.

9.5. Студенттердин билимин баалоо критерийи

Билимди баалоонун 100 жана 5 баллдык баалоо шкалаларын салыштыруу үчүн төмөндөгү таблицада көрсөтүлгөн:

100 баллдык система	5 баллдык система	
85 - 100	5	Эң жакшы
67 - 84	4	Жакшы
50 – 66	3	Канааттандыруу
0 - 49	2	Канааттандыруу эмес

Билимди баалоодо объективдүүлүк жана акыйкаттуулук принциптери колдонулуп, студенттин билиминин сапаты бардык тараптан анализделип, модулдук-рейтингдик системанын жобосуна ылайык коюлат.

- **«Эң жакшы»** деген баа окуу программалык материалдарды ар тараптан, системалык жана терең өздөштүргөндүгүн көрсөтө алган, программада каралган теориялык жана практикалык маселелерди эркин чыгара алган, жумушчу программада сунушталган негизги адабияттардан пайдаланып өз алдынча иштерди аткарган, кошумча адабияттар менен таанышып чыккан, окуу-программалык материалдарды түшүндүрүп берүүдө жана колдонууда чыгармачылык жөндөмдүүлүгүн көрсөтө алган, дисциплина боюнча уюштурулган конкурстарга жана олимпиадаларга активдүү катышып, дисциплинанын негизги түшүнүктөрүнүн өз ара байланышын терең түшүнө алган, окуп-үйрөнгөн билимдерин, ыкмаларын жана көндүмдөрүн келечектеги кесибинде колдоно ала турган жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон балы 85 баллдан кем болбогон студентке коюлат.

- **«Жакшы»** деген баа окуу-программалык материалдарды системалык түрдө өздөштүргөндүгүн көрсөтө алган, программада каралган теориялык жана практикалык маселелерди чыгара алган, жумушчу программада сунушталган негизги адабияттардан пайдаланып өз алдынча иштерди аткарган, кошумча адабияттар менен таанышып чыккан, окуу-программалык материалдарды түшүндүрүп бере алган, окуп-үйрөнгөн билимдерин, ыкмаларын жана көндүмдөрүн келечектеги кесибинде колдоно ала турган жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон баллы 67 баллдан 84 баллга чейин болгон студентке коюлат.

- **«Канааттандыраарлык»** деген баа окуу программалык материалдарды өздөштүргөндүгүн көрсөтө алган, программада каралган маселелерди каталыктарга жол берүү менен чыгарган, бирок окутуучу тарабынан жолдомо берилсе, маселени чыгарып кете алган, жумушчу программада сунушталган негизги адабияттар менен таанышып чыккан, өз алдынча иштерди толук эмес өлчөмдө иштеп чыккан, окуу-программалык материалдарды каталыктары менен түшүндүрө алган, бирок келечектеги кесибинде колдонулуучу зарыл болгон материалдарды окуп-үйрөнгөн жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон баллы 50 баллдан 66 баллга чейин болгон студентке коюлат.

- **«Канааттандыраарлык эмес»** деген баа окуу-программалык негизги материалдар боюнча өздөштүргөн билиминде каталыктары бар, программада каралган маселелерди чыгарууда принципиалдуу каталарды кетирген, жумушчу программада сунушталган негизги адабияттар менен таанышып чыкпаган, программада көрсөтүлгөн базалык материалдарды өздөштүрбөгөн, келечектеги кесибинде колдонулуучу ыкмаларга жана көндүмдөргө ээ болбогон жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон баллы 50 баллдан кем болгон студентке коюлат.

Сынактарда баа коюу объективдүүлүк жана акыйкаттуулук принцибинин негизинде, билимди бекемдөө жана субъективдүү факторлорду жоюу максатында жүргүзүлөт.

10-бөлүм. Кесиптик негизги билим берүү программасын ишке ашыруунун шарттарына карата талаптар

10.1. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистигинин НКББПсынын ишке ашырылышы окутулуучу дисциплинанын профилине туура келген жогорку билимге ээ болгон педагогикалык адистер менен камсыздалууга тийиш. Кесиптик циклдин окутуучулары тиешелүү адистик боюнча жогорку билимге же тиешелүү кесиптик сферада практикалык ишмердик тажрыйбасына ээ болууга тийиш.

10.2. 080106 «Финансы» (тармактар боюнча) адистигинин НКББПсынын ишке ашырылышы НКББП-дагы дисциплиналардын толук тизмеси боюнча түзүлгөн маалыматтык базалардан жана китепканалык фондунан ар бир студенттин пайдалануу мүмкүнчүлүгү менен камсыздалууга тийиш.

Билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык сабактарды камтууга тийиш. Студенттердин кесиптик негизги билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабияттары менен жана же электрондук адабияттар менен камсыздалышы бир студентке 0,5 нускадан кем эмес нормативге туура келиши керек. Окуу маалыматтарынын булактары заманбап талаптарга жооп берүүгө тийиш. Билим берүү процессинде мыйзам актылары, нормативдик документтер, кесипке багытталган мезгилдик басылмалардын материалдары колдонулушу зарыл.

Китепканалык фонду акыркы 10 жыл ичинде чыгарылган, бардык циклдердин дисциплиналары боюнча негизги жана кошумча адабияттардын кагаз жүзүндөгү басылмаларынан жана же электрондук басылмаларынан турууга тийиш. Китепканалык фондуда, окуу адабияттарынан тышкары, расмий, маалыматтык-библиографиялык жана мезгилдик басылмалар болуусу керек. Электрондук басылмалар колдонулган учурда билим берүү мекемеси ар бир студентти окулуучу дисциплинанын көлөмүнө жараша компьютердик класстагы жумушчу орун менен жана лицензиялуу программалык жабдуунун зарыл комплектиси менен камсыз кылууга тийиш.

10.3. Окуу процессинин материалдык-техникалык камсыздалышы

ОКБнын НКББПсын ишке ашыруучу ОКБМ окуу планында каралган окуу сабактарынын, лабораториялык иштердин жана практикалык сабактардын бардык түрлөрүн, дисциплина боюнча, дисциплина аралык даярданууну, студенттерди практикалык даярдоону камсыз кылуучу, учурдагы санитардык жана өрткө каршы эрежелерге жана нормаларга жооп берген материалдык-техникалык базага ээ болууга тийиш.

1. проектор,
2. экран,
3. маалымат-көрсөтмө стенддердин комплектиси,
4. окуу-методикалык жактан камсыз кылуу комплекси,
5. практикалык сабактардын тапшырмаларынын комплектиси,

6. ченемдик-укуктук актылардын жыйнагы,
7. дидактикалык таркатма материалдар,
8. презентациялар топтому,
9. магниттик маркердик доска,
10. графикалык окуу иштерин аткаруу үчүн графикалык редакторлор,
11. принтер
12. эсеп схемалары,
13. маалымдама адабияттар,
14. таблицалар,
15. көрсөтмө куралдар,
16. студентке жардам берүү үчүн таркатма материалдар топтому жана жеке иш үчүн 15 папка (ар бир партага 1 папка),
17. окуу практикасы үчүн - 15 папкадагы ОПМ

11.Окуу процессин окуу-методикалык камсыздоого талаптар.

Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу ар бир студенттин негизги кесиптик билим берүү программасынын дисциплиналарынын тийиштүү толук тизмесин камтыган маалыматтык ресурстарга (китепкана фондуларына, компьютердик маалыматтар базаларына методикалык нускамалар, барлык дисциплиналар, барлык практикалык сабактар, семинарлар, курстар иштер жана практиканын бардык түрлөрү боюнча көрсөтмө куралдар, аудио, видео, мультимедиялык материалдар.

Студенттерди кесиптик билим берүү программасынын негиздерин ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабияттары менен камсыз кылуу стандартка - нускага ылайык келүүгө тийиш. Билим берүү маалымат булактары заманбап талаптарга жооп бериши керек. Окуу процессинде мыйзамдык жана ченемдик документтер жана кесиптик багыттагы мезгилдүү басылмалардын материалдары колдонулушу керек.

Негизги адабияттар:

- Э. Абдуллаев.Кыргыз тили 9~ 10-класс.Фрунзе - 1988.
 А.Сапарбаев. Кыргыз тили 10 - класс. Бишкек - 2013.
 А.Сапарбаев.Кыргыз тили 11-класс. Бишкек Мектеп - 2013.
 А.Сапарбаев.Кыргыз тили 10-класс. Бишкек Шам - 2004.

Кошумча адабияттар:

Рысбаев. Кыргыз тилинин жазуу эрежелери.

Кыргыз адабияты

Негизги адабияттар:

- К. Асаналиев, С. Байгазиев, С.Жигитов, К. Иманалиев Кыргыз адабияты 10-класс Биш “Инсанат” 2013- жыл.
 К. Артыкбаев, К. Асаналиев, С. Байгазиев, К. К. Иманалиев, Н. Ишекеев, А. Муратов Кыргыз адабияты 11- класс “Билим- компьютер” Бишкек 2013.

Кошумча адабияттар:

- К. Асаналиев, Б.Байгазиев Кыргыз адабияты 10-класс Бишкек 1996.
 К. Асаналиев. Кыргыз адабияты 10-класс Бишкек Мектеп-2003.
 К. Артыкбаев Кыргыз адабияты 11- класс Бишкек-2000.
 Б. Исаков «Манастын жети осуяты» Учкун 1997-жыл
 Ж. Садыков Кыргыз адабияты 11-класс.
 Кеңеш Жусупов. Кыргыз поэзиясынын антологиясы. Бишкек- 1999.
 М. Борбугулов Адабият теориясы Бишкек - 1996.
 Щ. Шериев Байыркы орток түрк адабияты. Бишкек - 1996.

Орус тили

Негизги адабияттар:

А.И.Васильев «Русский язык» Юкласс Фрунзе «Мектеп» 1990г.
С.А.Кундузакова. «Русский язык» Бишкек «Мектеп» 2003 год.
Н.П.Задорожная, Ж.Н.Идрисова. «Синтаксис русского языка» Бишкек «Технология» 2002 год.

Кошумча адабияттар:

Ф.Г.Коровин. К.С.Чонбашев. «Русский язык» Синтаксис. Фрунзе «Мектеп» 1972г.
А. И.Васильев. «Пособие по русскому языку». 3 шт. Москва «Просвещение» 1978г.
С.Р.Карабаева. «Уроки русского языка» Бишкек «Мектеп» 1991г.
Д.Э. Розенталь. КБ. Голуб «Современный русский язык».

Дүйнөлүк адабияты**Негизги адабияттар:**

Л.А.Шейман. «Русская литература». Бишкек 1999г. 8 шт. Москва «Просвещение» 1992 г. Часть 2.
Н, А. Ешенова, Н. М. Мурадымов. Русская литература XX века. 11 класс. Бишкек 2013г. «Кут аалам»
Ю.В.Лебедев «Литература 10 класс» Часть 1. Москва «Просвещение» 1992 г. Часть 2 М.Г.Качурин, Д.К.Мотольская «Русская литература» 1 шт.Москва «Просвещение» 1971 г.
В. А.Ковалёва «Русская советская литература» 1 шт.Москва «Просвещение» 1987 г.

Кошумча адабияттар:

Ф Ф.Кузнецова «Русская литература 20 века» 11 класс Часть 1 Москва «Просвещение» 1992 г. Часть 2
А.И.Павловский - Анна Ахматова «Жизнь и творчество» книга для учителя. Москва «Просвещение» 1991 г.
О.С.Сухомлина, А.Акматалиев, Ч, Айтматов «Жизнь и творчество» Фрунзе 1988 г.
Ч. Айтматов «И дольше века длится день». Фрунзе «Кыргызстан» 1981 г.
С. Н. Громцева «Русская советская литература» Хрестоматия 10 кл.

Англис гили**Негизги адабияттар:**

Betty Shramper Azar “Basic English Grammer” USA 1996
Парахина А. И, Тылкина С. А «Учебник английского языка для техникумов». Высшая школа. Москва 1992г.

Кошумча адабият:

Р. Диксон «Говорите по английски», Высшая школа. Москва 1991г.
Т. Н. Игнатова «Английский язык, интенсивный курс» В. Ш. Москва 1991г.
А. И. Немыкина, К.И. Ракова «120 устных тем по английскому языку» Аквариум. ГИППВ 1997.
М.Ф.Стронин. «Обучающие игры на уроке английского языка». Москва «Просвещение» 1984 г. Ф.Шпаковский. «Популярный русско-английский разговорник». Москва.Центрполиграф.2008 г.
В. Н.Любимцева. «Деловой английский язык для начинающих». Высшая школа. Москва. 1995 г.
М.Swan. С.Walter. “The new Cambridge English course” Practice 1, 11. 2006.
Б.М.Мажитова.А.Х.Бегельдинова. «Методические разработки по программированному обучению английскому языку». Бишкек-2007.

Кыргызстандын тарыхы

Негизги адабияттар:

Ө.Ж.Осмонов, А.С.Мырзакматова Кыргызстандын тарыхы: Урунттуу учурлар. 11-кл. Бишкек 2012-ж. Кыргыз тарыхы энциклопедиясы. Бишкек 2003-ж.

Ө.Ж.Осмонов, А.С.Мырзакматова Кыргызстандын тарыхы. Бишкек 2007-ж. 9-кл.

Ө.Ж.Осмонов, А.С.Мырзакматова Кыргызстандын тарыхы: Урунттуу учурлар. 10-кл. Бишкек 2007

Ө.Ж.Осмонов, А.С.Мырзакматова Кыргызстандын тарыхы. Бишкек 2022-ж.

Кошумча адабияттар:

Е.В. Саплин. Тарыхка саякат Бишкек 1996. ж.

В.В. Бартольд Кыргыз жана Кыргызстан тарыхы боюнча тандалмалар Бишкек 1997-ж.

К.Жусупов Кыргыздар Бишкек 1995-ж. 1-том

К.Жусупов Кыргыздар Бишкек 1995-ж. 1-том

Дүйнөлүк тарых

Негизги адабияттар:

Ө.Осмонов, А.Элебесова, Б.Түмөнбаев, А.Каниметов Дүйнө тарыхы: Урунттуу учурлар. 10-кл 2005-ж.

А.Б.Элебесова, Ө.Ж.Осмонов Дүйнө тарыхы: Урунттуу учурлар. 11-кл 2007-ж.

Адам жана коом

Негизги адабияттар:

Ж.Пенлон “Жарандык жана мамлекетти башкарууга катышуу” 1- бөлүм. Бишкек-2004ж.

Ж.Пенлон “Жарандык жана мамлекетти башкарууга катышуу” 2- бөлүм. Бишкек-2005 ж.

Математика

Негизги адабияттар:

Колмогоров А.Н. «Алгебра и начала анализа» Окуу китеби 10-11 кл.

Колмогоров А.Н. «Алгебра жана анализдин башталышы» Окуу китеби 10-11- кл.

Погорелов А.В. «Геометрия» Окуу китеби 7-11 кл.

А. А. Ашбаев, А. А. Борубаев «Жогорку математика»

Ж. А. Куганов «Высшая математика в упражнениях и задачах».

Кошумча адабияттар.

Ивлев Б.М. Саякян С.М. Шварцбург С.И. «Дидактические материалы по алгебре и началам анализа для 10 кл.». Москва «Просвещение» 1988-г.

Цыпкин А.Г. «Справочник по математике для средней школы».

В. А. Гусев, А.Г.Мордкович «Математика» Справочные материалы. Москва «Просвещение» 1988 г.

В.С. Соломоник «Сборник вопросов и задач по математике».

Г.И. Яковлев «Алгебра и начала анализа» Москва «Наука» 1988 г. 1 бөлүк

Физика

Негизги адабияттар:

Койчуманов М.К., Сулайманова О. Физика 10 кл Бишкек 2008

Буховцев Б.Б., Мякишев Г.Я. «Физика 10 кл.» М. Просвещение 1988 год.

Буховцев Б.Б., Мякишев Г.Я. «Физика 11 кл.» М. Просвещение 1987 год.

А. П. Рымкевич. «Физика боюнча маселелер жыйнагы» М. Просвещение

Кошумча адабияттар:

«Физический энциклопедический словарь» М. 1960 год.

Е.И. Бутиков и другие. «Физика в примерах и задачах»

Б.М. Яворский и другие «Справочник по физике»

Р.А. Гладкова «Сборник задач и вопросов по физике для средних учебных заведений» Эрик Роджерс «Физика для любознательных том-3»

И.Ш. Слободевский «Задачи по физике» М. Наука-1980 С. П. Мясников «Пособия по физике» М-1988. Акоста «Основы современной физики»

Астрономия

Негизги адабияттар:

Б. А. Воронцов Вельяминов «Астрономия-11 кл.» М. Просвещение-1989.

Саймон жана Жаклин Миттон Астрономия. Оксфорд 1994 О.Шаршекеев
Астрономия 11кл Бишкек 2012

Н. Хоровиц «Поиски жизни в солнечной системе» изд. Мир.-1988 М.М. Дагаев
«Солнечные и лунные затмения» М-1978.

Л.В. Ксанфомалити «Планеты, открытые заново. М наука-1978.

Б.А. Максимачев «В звездных лабиринтах» М. Наука-1978

Биология

Негизги адабияттар:

А.Т.Токтосунов. С, С. Рүстембеков А. Ш. Шекешов. Б.Б.Алымбаев, “Жалпы биология”, Бишкек 2007ж.

Кошумча адабияттар:

Ю.И Полянский. А.Д. Браун. “Жалпы биология”. М. 1989ж.

Д.П. Викторов. О. А. Лакомкина. В.А.Иванова. “Жалпы биология”. М.

Химия

Негизги адабияттар:

Г.Е.Рудзитис. Ф.Г.Фельдман «Химия» 10 класс. Бишкек 2004г.

Ф.Г.Фельдман. Г.Е.Рудзитис «Химия» 9 класс.Москва 1992г.

Кошумча адабияттар:

Л. А.Цветков “Органическая химия” 10 класс

Ф.Г.Фельдман. Г.Е.Рудзитис «Основы общей химии» И класс Москва 1992г.

География

Негизги адабияттар:

“Дүйнөнүн экономикалык жана социалдык географиясы”10-кл.4 даана
Насипбек Бакиров. Бишкек 1999-ж.

“Геоэкологиянын негиздери” 11-кл. Абдырай Осмонов. Бишкек. “Билим куту”
2006. Кошумча адабият “Кыргыз Республикасынын географиясы” 5 даана Б.
Бакиров. Бишкек 1998-ж.

“Экономическая и социальная география мира” В.П.Максаковский. Москва.
1990г.

Баштапкы аскердик даярдык Негизги адабияттар:

Науменко Ю.А. «Начальная военная подготовка» Москва просвещение 1985 г.

Аверин А.И. «Начальная военная подготовка» Фрунзе Моктеп 1986 г.

Юрченко С.В., Касымбеков М.Р. Программа и сборник инструктивно
методических документов по допризывной подготовке молодежи Бишкек 2004
г.

Штыкало Ф.Е., Аверин А.И. Учебно методическое пособие по начальной

военной подготовке. Москва посвящение 1986 г.

Дене тарбиясы

Негизги адабияттар:

Залетаев И.П., Шеянов В.П. Физическая культура. Практическое пособие. Москва, Педагогика. Москва, ФИЗ, 1986 г.

Белорусова В.В., Решетен И.И., Педагогика. Москва, ФИЗ, 1986 г.

Минаев Б.М., Шиян Б.М. Основы методики физического воспитания. Москва, Просвещение, 1985 г.

Комплексная программа физического воспитания. Москва, Просвещение 1985 г.

Саралаев М.А'. Национальные виды спорта. Ош, 1993 г.

Кесиптик кыргыз тил

Негизги адабияттар:

А.Жалилов. Азыркы кыргыз тили Бишкек 1996-жыл. 3 даана.

С. Ибрагимов “Тил илимине киришүү” курсу боюнча практикум Бишкек- 1998.

Ч. А. Кадырова Кыргыз тили Методикалык колдонмо Бишкек- 1998.

Кошумча адабияттар

И. Абдувалиев. Азыркы кыргыз тили Бишкек 1997- жыл.

А. Сапарбаев. Кыргыз тилинин лексикологиясы жана фразеологиясы. Бишкек 1997.

Ж. Мураталиева. Морфологияны синтаксистин негизинде окутуу. Бишкек 1996-жыл.

А.Сапарбаев. Синтаксиста окутуунун негиздери. Бишкек 1997-жыл.

С. Кудайбергенов. Кыргыз адабий тилинин грамматикасы Фрунзе 1980ж.

К. К.Сартбаев Кыргыз тилин окутуунун методикасы Мектеп 1978-ж.

Б. Өмүралиев. Кыргыз тилинин синтаксистин окутуунун методикасы Мектеп 1991- жыл.

Орус тили

Негизги адабияттар:

Н.П. Задорожная, Дж.Н.Идрисова «Синтаксис русского языка», Бишкек «Технология» 2002 г.

Л.А. Чешко. Русский язык. Москва, «Высшая школа», 1981 г.

А.М Саматова «Русский язык», Фрунзе.

Англис тили

Негизги адабияттар:

Betty Shramper Azar “Basic English Grammer” USA 1996

Парахина А. И, Тылкина С. А «Учебник английского языка для техникумов». Высшая школа. Москва 1992г.

Кошумча адабият:

Титаренко Н.А. Английский для землеустроителей.

Р. Диксон «Говорите по английски», Высшая школа. Москва 1991г.

Т. Н. Игнатова «Английский язык, интенсивный курс» В. Ш. Москва 1991г.

И. Немыкина, К.И, Ракова «120 устных тем по английскому языку» Аквариум ГИППШ 1997 г.

А. Ф.Шпаковский, «Популярный русско-английский разговорник». Москва. 2008 г.

В. Н.Любимцева. «Деловой английский язык для начинающих». Высшая

школ; Москва. 1995 г.

M.Swan. C.Walter. "The new Cambridge English course" Practice I, II. 2006.

Б.М.Мажитова.А.Х.Бегельдинова. «Методические разработки по программированному обучению английскому языку». Бишкек-2007.

Кыргызстандын тарыхы Негизги адабияттар:

Ө.Ж.Осмонов , А.С.Мырзакматова Кыргызстандын тарыхы Урунттуу учурлар. 11-кл. Бишкек 2012-ж.

Кыргыз тарыхы энциклопедиясы. Бишкек 2003-ж.

Ө.Ж.Осмонов ,А.С.Мырзакматова Кыргызстандын тарыхы. Бишкек 2007-ж 9-кл. Ө.Ж.Осмонов, А.С.Мырзакматова Кыргызстандын тарыхы Урунтуу учурлар. 10-кл. Бишкек 2007-ж.

Кошумча адабияттар:

Е.В. Саплин. Тарыхка саякат Бишкек 1996. ж.

В.В. Бартольд Кыргыз жана Кыргызстан тарыхы боюнча тандалмалар Бишкек1997-ж.

К.Жусупов Кыргыздар Бишкек 1995-ж. 1-том

К.Жусупов Кыргыздар Бишкек 1995-ж. 1-том

Манас таануу

Негизги адабияттар:

Т. Абдырахманов. Т. Тургуналиев Манастаануу- 2013

Т. А. Бакчиев Манастаануу Бишкек-20

А. Акматалиев Манастаануу Бишкек- 2013

Баяс Турал «Манас» боюнча хрестоматия Бишкек-2013

К. Жумалиев Манастаануу Бишкек- 2011

Жусуп Мамай, Манас, 1 том. Ош 1995-ж.

Бектур Исаков. Манас сабагы. Бишкек 1994- ж.

Кошумча адабияттар:

Бектур Исаков. Манас Наама. Бишкек 2005- ж.

Бектур Исаков. Манастын жети осуяты. Бишкек 2002- ж.

Зияш Бектенов. Мурас. Фрунзе 1990- ж.

«Манас» энциклопедия 1-2 том.

«Манас» эпосу жана дүйнө элдеринин эпикалык мурасы. Бишкек 1995 -ж.

Бектур Исаков. «Манас» эпосун окутуу. Фрунзе 1989- ж.

Философия

Негизги адабияттар:

Эдилова М.М. Аалиева Т.К. «Философия» Бишкек «Гулчынар» 2008.

Ж.Баласагын «Кут алчу билим» Бишкек. 1993.

Ф. Энгельс «Табият диалектикасы» Фрунзе. 1990.

«Марксизм -ленинизмдин негиздери» Фрунзе 1985.

«Философия» курс лекций Москва «Владос» 19и Морфология Фрунзе- 1980.

Кесиптик математика

Негизги адабияттар:

А. А. Ашбаев, А. А. Борубаев «Жогорку математика»

Ж.А. Кутанов «Высшая математика в упражнениях и задачах».

Колмогоров А.Н. «Алгебра жана анализдин башталышы» 10-11 кл.

Кошумча адабияттар.

Ивлев Б.М.Саякян С.М. Шварцбурд С.И. «Дидактические материалы по алгебре и началам анализа для 10 кл.» Пособие для учителя. Москва «Просвещение» 1988-г.

Выгодский М.Я. «Справочник по высшей математике» Москва «Наука» 1966 г.

Цыпкин А.Г. «Справочник по математике для средней школы»

В.А.Гусев А.Г.Мордкович «Математика» Справочные материалы.Москва «Просвещение» 1988 г.

В С. Соломоник «Сборник вопросов и задач по математике»

Г.Н. Яковлев «Алгебра и начала анализа» Математика для техникумов. Часть 1,2 Москва «Наука» 1988 г. 1 часть-17 шт. 2 часть

В. Т.Лисичкин. И.П.Соловейчик “Математика” Москва “высшая школа” 1991г. **Информатика**

Негизги адабияттар:

Ю.Д.Романовбй “Информатика и нформационные технологии” Москва эксимо

2011 А. Омуралиев. Р.ГабышОв “Информатиканын негиздери” Бишкек 2002

С. В.Киселев. И.Л.Киселев “Современные офисные технологии” М. 2002

Экологиянын негиздери

Негизги адабияттар:

Колдонулган адабияттар:

“Жалпы экология” А.М.Мүсүралиев, Т.З.Ниязов, А.Б.Шамшиев.

“Жалпы экология” Б.Кулназаров.

“Экологический практикум” А.Г.Муравьев, Б.Б. Каррыев.

“Фундаменталдык экология” Т.З.Ниязов, А.Д.Молдобачаев.

Экономикалык теория

Негизги адабияттар:

Чепурин, Кислевой Е. А. «Курс экономической теории”. Москва -2006

К. Мейманов «Теория рыночной экономики», Бишкек -1993г. часть

В. Д. Канаева «Практическое пособие» Москва- 1998г.

Ким Мадсен «Введение в основы экономики.». 1997г.

Г.М. Гупасян «Экономическая теория практикум». 1999г.

Д..А. Шевчук «Деньги кредит банки», Москва -2006г.

Т.Ф. Черпецкая «Рынок ценных бумаг) и биржевое дело». Москва- 2000г.

Толковый экономический финансовый словарь. 1, 2 том. Москва 1997г.

Пол Самуэльсои «Экономика». Москва- 1996 г.

Г .Моконелл «Экономика». Москва -1993г.

О.Мусабеков “Экономикалык теория” Бишкек 1997ж.

Кошумча адабияттар:

“Основы бизнеса Кыргызстана” К.Кененбаева

“Кыргызстандагы бизнестин негиздери” К.Кененбаева

Ишканалардын экономикасы

Негизги адабияттар:

Волков О.И., Скляренко В.К. Экономика предприятия:Курс лекций. Москва: ИНФРА-М,2008.

Титов В.И. Экономика предприятия. Москва: Эксмо, 2008.

Кантор Е.Л., Маховикова Г.А., Кантор В.Е. Экономика предприятия. Питер, 2010.

Горфинкель В.Я., Швандар В.А. Экономика предприятия. Москва, 2003.

Экономика предприятия. Тесты, задачи, ситуации. Под редакцией профессора В.Я.Горфинкеля, профессора Б.Н.Чернышева. Москва: ЮНИТИ, 2008.

Грибов В.Д., Грузинов В.П., Кузьменко В.А. Экономика организации (предприятия) Москва 2011.

Кошумча адабияттар:

Котлер Ф. Основы маркетинга. Москва: Прогресс, 1990.

Большой экономический словарь. Под редакцией Азрилияна А.Н. Москва: Институт новой экономики, 1997

Котлер Ф., Келлер К.Л. Маркетинг. Менеджмент. Питер, 2007

Экономическая энциклопедия. Москва: АОЗТ Нефтехиминвест, 1995

Пол А. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус. Экономика. Москва: Бином- Кно Рус, 1997

Статистика

Негизги адабияттар:

.Елисеева И.И. Общая теория статистики: Учебник 5-е изд. Перераб.и доп.-М.:Финансы и статистика.2006 год.

Кошумча адабияттар:

Башина О.Э. и др. Общая теория статистики. Статистическая методология в изучении коммерческой деятельности : Учебник 5-сизд., перераб.и доп.-М.:Финансы и статистика.2006год,

Шмойлова Р.А. Теория статистики. Учебник 4-е изд., перераб.и доп., М-Финансы и статистика.2006 год.

Гусаров В.М. Общая теория статистики: учебное пособие , М: ЮНИТИ, 2008

Каржы, акча жүгүртүү жана кредит

Негизги адабияттар:

В.А.Галанов. Финансы, денежное обращение и кредит. Москва-2008.

Кошумча адабияттар:

Н.Ф.Самсонова. Финансы, денежное обращение и кредит. Москва-2001.

А.Оганесян. Финансы, денежное обращение и кредит. Москва-2000.

Д.А.Шевчук. Деньги, кредит, банки. Москва-2006.

М.В.Романского. Финансы и кредит. Москва-2007.

Л.А. Дробозиной. Финансы, денежное обращение и кредит. 1 и 2 часть. Москва-1997.

Толковый, экономический и финансовый словарь. 1.2Том. Москва-1997

Основы международных валютно-финансовых и кредитных отношений. Москва-2002

В.З.Черняк. Деньги. Москва-1997.

Бухгалтердик эсептин негиздери

Негизги адабияттар:

Ж.М. Байсалова, Н.К. Ибрагимов “Финансовый учет” курс лекций (часть 1, часть 2).

Генеральный план счетов “Бухгалтерского учета финансово-Хозяйственной деятельности предприятий и инструкции по его применению” Бишкек 1998г.

Кошумча адабияттар:

В.Г. Широбоков, З.М. Грибанова, А.А. Грибанов “Бухгалтерский финансовый учет” КНОРУС Москва 2007

Б.Нидлз, Х.Андерсон, Д.Колдуэлл “Принципы бухгалтерского учета” Финансы и статистика. Москва 1997г.

Финансовый учет ОБА 2002г.

Каржы менеджменти

Негизги адабияттар:

Финансовый менеджмент” Н.А.Старкова Рыбинск 2008г.

Финансовый менеджмент” В.М.Родионова Москва 1993г

Кошумча адабияттар:

Афоничкин, А. И. Финансовый менеджмент в 2 ч. Часть 1. Методология : учебник и практикум для вузов / А. И. Афоничкин, Л. И. Журова, Д. Г. Михаленко ; под редакцией А. И. Афоничкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Издательство Юрайт, 2020.

- Афоничкин, А. И. Финансовый менеджмент в 2 ч. Часть 2. Финансовая политика предприятия : учебник и практикум для вузов / А. И. Афоничкин, Л. И. Журова, Д. Г. Михаленко. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Издательство Юрайт, 2020.
- Баллуян, М. М. Вопросы применимости концепций финансового менеджмента в условиях жизнедеятельности предприятия / М. М. Баллуян, А. П. Пышнограй // Инновации. Наука. Образование. – 2020.
- Басовский, Л. Е. Финансовый менеджмент : учебник / Л. Е. Басовский. — Москва : ИНФРА-М, 2019.
- Боголюбов, В. С. Финансовый менеджмент в туризме и гостиничном хозяйстве : учебник для среднего профессионального образования / В. С. Боголюбов. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва : Издательство Юрайт, 2021.
- Салыктар жана слык салуу**
- Негизги адабияттар:**
- Т.Асанбеков, К.Биримкулова, К.Чалова “Налоговый учет и аудит расчетов с бюджетом” Бишкек-2009
- Налоговый Кодекс Кыргызской Республики, Бишкек 2018
- Евстигнеев Е.Н. “Основы налогообложения и налогового права” учебное пособие, Москва”ИНФРА-М” 1999
- Черник Д.Т. “Налоги и налогообложение”, Москва “Финансы и статистика”1995
- Миляков Н.В. “Налоги и налогообложение”, Москва “ИНФРА-М”1999
- Тюлюндиева Н.М. “Государственные финансы” учебное пособие, Бишкек2005
- Информационный центр “Токтом”, “Комментарий к налоговому кодексу КР”Бишкек-2002
- Хрестоматия “Бакалавр экономики” Финансы и кредит 3 том, Москва 1999
- Джумабаева Г., Джоробекова Г. “Бюджетная, налоговая и таможенно-тарифная система КР” Практическое пособие, Бишкек 2008
- Кошумча адабияттар:**
- Интернет сайт: www.bankreferatov.ru
- Интернет сайт: www.nalogi.kg/ HYPERLINK "http://www.nalogi.kg/"
- Интернет сайт: www.toktom.kg/ HYPERLINK "http://www.toktom.kg/"
- Ишканалардын каржысын башкаруу жана уюштуруу**
- Негизги адабияттар:**
- Управление финансовыми ресурсами предприятия Н.Л.Савченко Екатеринбург 2019г.
- Кошумча адабияттар:**
- Финансы организаций (предприятий) Л.М.Бурмистрова Москва Инфра-М 2011г.
- Каржылык пландоо, талдоо жана ишкананын кудуретсиздиги**
- Негизги адабияттар:**
- .Ковалева А.М. Финансы фирмы: Учебник /А.Ковалева, М.Г.Лапуста, Л.Г.Скамай. -Москва: ИНФРА-М, 2006.
- Колчина Н.В. Финансы организаций, предприятий: Учебник /Н.В.Колчина. -Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2005.
- Комаристый Е.Н. Анализ отдельных видов деятельности предприятия с использованием относительных и абсолютных показателей 21 эффективности /Е.Н.Комаристый //Маркетинг и маркетинговые исследования. 2005. № 2.
- Кошумча адабияттар:**
- Практикум по финансам организаций (предприятий): Учебное пособие. -М.: Финансы и статистика / Под ред. З.А.Круш. 2006.
- Протасов В.Ф. Анализ деятельности предприятия (фирмы): производство, экономика, финансы, инвестиции, маркетинг: Учебное пособие /В.Ф.Протасов. -Москва: Финансы и статистика, 2006.

Романовский М.В. Финансы предприятий: Учебник /М.В.Романовский. -Санкт-Петербург: Бизнес-школа, 2009.

Эмгекти коргоо жана турмуш тиричиликтин коопсуздугу

Негизги адабияттар:

А. Аширалиев “Жашоо – тиричилик коопсуздугу” Бишкек-Жалал-Абад-2018

Кошумча адабияттар:

Т. И. Алиев, К. К. Конокбаев “Айыл чарбасында эмгекти коргоо” Фрунзе -1990

Л. С. Филатов “Айыл чарба өндүрүшүндөгү эмгек коопсуздугу” Бишкек- 1991

Ишкерчиликтин негиздери

Негизги адабияттар:

Автордук топ: Атаканов Н.Ч. Омуров Н.К. Алибиева Д.К. Сейдахматова С.З. Жолонбаева А.Ж. Кристиан Вагнер Бишкек -2021 жыл

Бизнес менен таанышуу , Ишкерликке окутуу 1-бөлүм ,2 – бөлүм Бишкек-2018 жыл

Кошумча адабияттар:

Основы предпринимательской деятельности Авторы: Афанасьева Т.П. Ерошин В.И.

Пуденко Т.И.Москва -1997 год

Банк иштеринин негиздери

Негизги адабияттар:

Банки и банковское дело. И.Т.Балабанова Питер 2000г

Банковское дело Т.М.Костерина университетская версия 2003г

Кошумча адабияттар

Современный коммерческий банк. Управление и операции. В.М. Усоскин Москва 1994

Анализ экономической деятельности банка. Учебное пособие О.И. Лаврушина.

М-Инфра 1996г

Банковское дело Е.ЖР.Жарковская М.2005г

Банковское дело 1994, в двух частях И.Д.Мамонова

**2022-2023 -окуу жылындагы Талас агрардык экономикалык колледжинин окутуучуларынын
жана кызматкерлеринин сапаттык тизмеси (2023-жылдын 10-майына карата)**

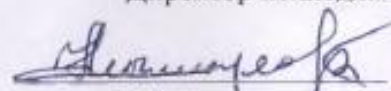
№	Фамилиясы, аты, атасынын аты	Элеген кызматы	Туулган жылы, күнү, айы.	билими	Эмгек стажы		
					жалпы	пед	колл
1.	Алымкулов Бактыбек Бекболсунович	Директор	23.05.1969	КАЧИ- 91, окумуштуу агроном Б-1, № 037625; КРББА-01, юрист, ДВВ № 99250, , б.и.к., а.и.к., КРббо	36	31	1991
2.	Садырова Сулайка Жекшеновна	Окуу иштери б/а ОБ	05.10.1968	КМУ-1991, УВ-1, №159687, кыргыз тили жана адабияты сабагы боюнча мугалим, КРббо	31	31	2004
3.	Табылды уулу Айбек	Мам.тил ж/а ТИ б/а о.б.	21.05.1980	КМКТЖАУ-2002 (бакалавр), ДБ № 25060, экономист	19	19	2003
4.	Момунбекова Клара Аманкуловна	Өнд. окуу б/а о.б.	25.12.1970	КМУУ-1994, ФВ-1, № 120627, экономист, КРббо	31	28	1994
5.	Дуйшекеева Чүрөк Молдосаковна	Башкы эсепчи	26.04.1968	КАУ 2003, эсепчи ЕВ № 61619, КРббо	36	0	1993
6.	Шаршенова Оксана Тойчубековна	Бөлүм башчысы	27.10.1983	ТАЭК-2004, техник-электрик, ЕП № 00944, ТалМУ, 2008, электрожабдуу, инженер-электрик CD № 080129407	16	16	2005
7.	Абдукаимов Шаршенбай Солтонович	Практ. жетекчиси	05.03.1951	КАЧИ-74, Ц №37186, ветврач, б.и.к., КР бил. бер. эмг. син. кызм. КРббо	51	31	1991
8.	Абдукаимов Залкарбек Шаршенбаевич	АЧД жетекчиси	06.09.1993	ТАЭК- 2014 бухгалтер, эсепчи, УС № 140007344	12	12	2010
9.	Адамкалый уулу Манас	окутуучу	22.10.1998	ОСПО ТалГУ – 2021, электр м/н камсыздоо, техник-электрик, ТС № 210126131	-	-	2023
10.	Азиспек уулу Мирзат	окутуучу	14.05.1999	Пенза мамлекет университети, 2021, физика, бакалавр, № 105832 0001716	1	1	2021
11.	Айдарова Айнура Бороновна	окутуучу	23.11.1977	ТалМУ ТИ, 2008, инженер электрик, CD № 080129256	14	14	2009
12.	Айткулова Дилбира Тургунбековна	окутуучу	01.08.1967	К. Скрябин ат. АЧИ, 1994 ж, гидромелиорация, инженер-мелиоратор, ФВ-1 № 130344; КГЮА юриспруденция, юрист, CD № 130018264	36	2	2019
13.	Алыбаева Токтобүбү Тойчубековна	окуу мастери	03.04.1960	ТМУ- 2004, кыргыз тили жана адабияты адистиги боюнча окутуучу. МВ № 24362 ТИПТ- 1980 өндүрүштүк окуунун мастери, ГТ № 098088	42	20	2007
14.	Базарбаев Чынгыз Бахтиярович	окутуучу	19.07.1997	К. Скрябин атындагы КУАУ, 2020, УВ № 200206471, ветеринардык врач	1	1	2021
15.	Бектемирова Элмира Өзүбековна	окутуучу	24.03.1968	КККПИ-1991, англис жана немис тилдери муг. УВ-1 № 162919 КР ббо	36	31	1992
16.	Джуматаева Майрамкүл Өмүржановна	Усулкана башчысы	24.04.1975	ТГУ-2005, ТВ № 220007439, тарых сабагы боюнча мугалим	15	15	2005
17.	Койчукеева Бактыкан Адылбековна	Китепкана	09.09.1961	Токмок ш. Республикалык маданий агартуу мектеби, 1982, ДТ № 369439,	30	0	1998

		башчысы		орто квалификациялуу китепканачы			
18.	Кудакеева Нурзат Анарбековна	окутуучу	02.11.1980	Тал МУ, 2004, тарыхчы, МВ № 24341	19	19	2004
19.	Кыдралиева Айнура Сатылгановна	Архивариус	14.11.1977	Ж. Баласагын атындагы КУУ- 2014, тарых CD № 140518341	17	17	2016
20.	Мамбеталиева Гульнара Сагымбековна	Иш жүргүзүүчү	14.02.1961	КККПИ-1983, КВ № 207723, орус тили жана адабият мугалими, тарбия иштери боюнча усулчу, КРббо	39	39	1991
21.	Мамбетова Миргул Бообековна	лаборант	28.12.1984	ТМУ 2006, CD № 060062636 “Бухгалтердик эсеп жана аудит” адистиги боюнча бухгалтер.	21	15	2007
22.	Мамырралиев Медеркул Абданадиевич	Дене тарбия жетекч.	01.01.1961	КМФКИ-1992, дене чыңдоо жана туризм боюнча мугалим уюштуруучу, УВ-1 № 161941, КРббо	39	29	2005
23.	Медербекова Чолпон Медербековна	окутуучу	26.11.1990	ТалМУ-2022, педагогика, бакалавр, ТБ № 220215558; ТАЭК- 2010, жерге жайгаштыруу, техник-жерге жайгаштыруучу, СС №100004522	5	5	2017
24.	Молдобаева Лариза Мырзабековна	Лаборант	02.01.1975	К. Тыныстанов атындагы ЫМУ-1996, АВ № 09038, кыргыз тили жана кырг. адабияты мугалими	23	23	2008
25.	Молдокулова Нургиза Жумабековна	Окуу катчы	02.09.1986	ТГУ- 2009 ж, CD № 090183283, биолог	12	12	2010
26.	Нуркулова Жылдыз Акынбаевна	Кассир-эспечи	01.01.1965	ТАЭК, 2012., ТБ № 210086223, эспечи	11	0	2011
27.	Нурлан уулу Арген	Ин.- программист	03.08.1998	Тал МУ, 3-курс	-	-	2022
28.	Орозалиева Чынара Мамытовна	окутуучу	17.08.1961	КМУ-1982, экономист, ИВ № 347308, КРббо	40	27	1995
29.	Сабатбек уулу Сабырбек	Инж.- программист	03.02.1993	ТалМУ, 2017, физик-математик (бакалавр), УВ № 170413611	9	9	2017
30.	Садырбаева Алия Альмахановна	окутуучу	28.01.1976	Дж.ТАЖӨЖ ТИ, 1997, чети тилин билген экономист, ЖБ № 0138121	22	6	2015
31.	Сейдибалиева Чынара Медеткановна	Лаб.башчысы	08.05.1969	Алтай айыл чарба институту-1992, ветеринардык врач ЦВ № 296600	29	29	2007
32.	Сейталиева Зийна Кимбилетовна	эспечи	01.01.1965	ФФЭТ, 1983, бухгалтер, ДТ № 378136	34	0	1992
33.	Султанов Кыркбек Учубекович	окутуучу	20.07.1953	ФПИ, 1981, инженер-электрик, ЖВ № 257211	46	17	2007
34.	Темирбекова Үмүт Бектемировна	Инженер-секретарь	24.09.1999	ТалМУ- педагогика ж/а башталгыч билим берүүнүн методикасы, 4 курс	-	-	2023
35.	Товкеева Алымкан Жээнбековна	Лаборант	12.11.1955	Москва ш. кооперативдик институт- 1980, уюштуруучу экономист, ЗВ № 102943	41	27	2007
36.	Токтосунова Назира Эмилбековна	Окуу мастери	23.09.1976	ТалМУ- 2016, бухгалтер-экономист, СТ-1 № 365432	23	23	1998
37.	Турдугулова Анара Чоноевна	окутуучу	15.11.1963	КМУ-1986, англис тили, НВ № 100250, КР ббо	35	35	1994
38.	Урматбек кызы Гүлзат	окутуучу	22.12.2000	КГНУ им. Бадасагына, 2022 ТБ № 220087583, химиялык технология багыты боюнча бакалавр	-	-	2022

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ТАЛАССКИЙ АГРАРНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ КОЛЛЕДЖ

«УТВЕРЖДАЮ»

Директор колледжа

Б.Б. Алымкулов

Образовательная программа на компетентностной основе

Специальность: 080106 «Финансы» (по отраслям)

Квалификация: Финансист

Форма обучения: очная

г. Талас 2023

Настоящая программа разработана в рамках проекта МОН КР и АБР «Программа развития сектора: Навыки для инклюзивного роста - Консультации по развитию и управлению системой ПТОО, CS1-QCBS-01-2018». Ответственное лицо со стороны Отдела реализации проекта «Программа развития сектора: Навыки для инклюзивного роста - Консультации по развитию и управлению системой ПТОО, CS1-QCBS-01-2018» -- Боконбаева Жаныл Кулубековна, к.и.н., координатор по обучению на компетентностной основе.

Образовательная программа составлена в соответствии с Руководством по разработке образовательной программы на компетентностной основе, утверждённым Приказом МОН КР №4788/1 от 27.07.2023 г., Руководством по оценке компетенций (результатов обучения среднего профессионального образования), утверждённым Приказом МОН КР №4788/1 от 27.07.2023 г., и на основе профессионального стандарта «Финансист».

Данная программа обучения полностью отвечает основным принципам компетентностного подхода, лежащего в основе современных государственных образовательных стандартов профессионального образования КР: единство теории и практики, междисциплинарный, интегрированный подход в основе образовательного процесса, акцент на применении умений и знаний в профессиональной деятельности, что позволит выпускнику успешно работать в избранной сфере деятельности, обладать социально-личностными и профессиональными компетенциями, способствующими его социальной мобильности и устойчивости на рынке труда.

Согласована с управлением государственной
налоговой службы по городу Талас, начальник

Арзыкулов Э.А.

Полное название учебного заведения и аббревиатура	Таласский аграрно-экономический колледж
Краткая информация об организации	Таласский аграрно-экономический колледж был открыт 18 июня 1991 года Постановлением Правительства Кыргызской Республики № 289 и осуществляет свою деятельность на основе лицензии № LC 190002195 на правоведения образовательной деятельности в сфере профессионального образования и сертификата о государственной аттестации № VK 190000094. За весь период осуществления подготовки кадров колледж подготовил свыше 4040 специалистов для аграрного сектора страны, из них 242 выпускника получили дипломы с отличием. В процессе обучения основное внимание уделяется подготовке конкурентоспособного специалиста с высокими личностными качествами, навыками компьютерной грамотности. Специальность «Финансы» (по отраслям) была открыта в 2005 году и подготовлена 304 выпускников, из них 18 выпускников окончили с отличием. Учебно-материальная база колледжа постоянно обновляется и совершенствуется. В распоряжении студентов имеется библиотека, фонд которой насчитывает свыше 25 тысяч экземпляров учебной, научной и художественной литературы, 3 компьютерных класса оснащенных доступом в сеть Интернет, спортивный клуб. Также колледж в достаточной мере оснащён учебно-техническими средствами: 3 интерактивные доски, проекторы, 2 лаборатории по ветеринарии, 1 компьютерный класс с установленной программой 1С бухгалтерия. За прошедшие 32 года колледж создал себе хорошую репутацию. В настоящее время учебно-воспитательную деятельность в колледже осуществляют 32 высококвалифицированных преподавателя. Среди них два кандидата биологических наук, один имеет звание заслуженного работника образования. Двенадцать преподавателей награждены значком «Отличник образования Кыргызской Республики».
Страна/город	г. Талас, Кыргызстан
Название программы	080106 «Финансы» (по отраслям) Срок обучения: на базе 9 класса - 2 года 10 месяцев на базе 11 класса - 1 год 10 месяцев Предметы для тестирования: математика, кыргызский (русский) язык и литература
Цель программы / Описание программы обучения	Подготовка специалистов среднего руководящего звена в области финансов предприятия, малого и среднего бизнеса.
Вид экономической деятельности	Организация и управление финансовыми ресурсами предприятий.
Область профессиональной деятельности	080106 «Финансы» (по отраслям) включает учетную, финансовую и аналитическую деятельность.

выпускников специальности	
Объектами профессиональной деятельности выпускников являются	- Финансово-хозяйственная деятельность организации - Финансы, деньги, денежные потоки - Финансовые отношения - Оборотные и внеоборотные активы - Инвестиционная политика предприятия, финансовые вложения - Затраты, себестоимость продукции - Цены и ценовая политика предприятия - Прибыль и финансовое состояние предприятия
Результаты обучения программы	Р0 1 Способен логически строить свою устную и письменную речь на государственном (уровень В1), официальном на уровне профессионального общения. Р0 2 Способен выявлять, анализировать причинно-следственные связи и закономерности исторического процесса; объяснить место и значение эпоса «Манас» среди шедевров устного народного творчества, эпического наследия человечества. Р0 3 Способен использовать предпринимательские знания и навыки в профессиональной деятельности. Р0 4 Способен применять математические методы для решения профессиональных задач, использовать современные информационно коммуникационные технологии в профессиональной деятельности. ПРО1 Способен ориентироваться в системе экономических теорий и основ статистики. ПРО 2. Способен формировать первичные учетные, кредитно-банковские документы. ПРО3. Способен различать сферы финансовой деятельности организации (предприятия). ПРО 4. Способен составлять бизнес-планы и определять финансовые результаты. ПРО 5. Способен вести расчеты с бюджетом и управлять финансовыми результатами. ПРО 6. Способен проводить финансовое планирование и анализ.
Нормативный срок освоения программы	1г. 10 мес.
Уровень квалификации по НРК КР	5
Название присуждаемой квалификации	Диплом - финансист
Профессиональная квалификация	1. Профессиональный стандарт финансиста по специальности 080106 «Финансы» (по отраслям). 2. Государственный образовательный стандарт среднего профессионального образования Кыргызской Республики. Специальность: 080106 «Финансы» (по отраслям).
Формы освоения программы	- очная, заочная

Трудоемкость программы	120 кредитов
Целевая группа	выпускники среднего образования; выпускники начального профессионального образования при наличии 16 общеобразовательных предметов.
Требования к поступающим	В ТАЭК принимаются граждане Кыргызской Республики, иностранные граждане и лица без гражданства, постоянно или временно проживающие на территории Кыргызской Республики, имеющие основное общее или среднее общее образование и начальное профессиональное образование (если обучение составляет 3 года). Прием в ТАЭК осуществляется на конкурсной основе.
Возможная траектория обучения	Выпускник, освоивший основную профессиональную образовательную программу по специальности среднего профессионального образования 080106 «Финансы» (по отраслям) подготовлен: к освоению основной образовательной программы высшего профессионального образования; к освоению основной образовательной программы высшего профессионального образования по профилю и родственным направлениям подготовки высшего профессионального образования 080106 «Финансы» (по отраслям) в ускоренные сроки.
Учебный план	Приложение 1
Описание учебных модулей	Приложение 2
Связь результатов обучения с учебными модулями	Приложение 3 - (промежуточное)
Связь результатов обучения с дисциплинами	Приложение 4
Матрица компетенций	Приложение 5 (промежуточное)
Матрица результатов обучения программы	Приложение 6

Учебный план

Среднего профессионального образования
по специальности 080106 «Финансы» (по отраслям)

Нормативный срок обучения: 1 год 10 месяцев

№	Наименование учебных компонентов	Общая трудоемкость		В том числе			3-се м	4-се м	5-се м	6-се м
		кредит	часы	лекция	ЛПЗ	СРС	15-18 нед	15-18 нед	15-18 нед	15-18 нед
1.	Общегуманитарный цикл (18 кредитов)	18	540	190	134	216	234	90		
	Базовая часть	15	450	160	110	180	234	36		
1.1	Кыргызский язык и литература	3	90	30	24	36	54			
1.2	Русский язык	2	60	20	16	24	36			
1.3	Английский язык	2	60	20	16	24	36			
1.4	История Кыргызстана	4	120	50	22	48	72			
1.5	Манасоведение	2	60	20	16	24		36		
1.6	География Кыргызстана	2	60	20	16	24	36			
	Вариативная часть	3	90	30	24	36		54		
1.7	Философия	3	90	30	24	36		54		
2	Математический и естественнонаучный цикл	4	180	52	56	72	72	36		
2.1	Профессиональная математика	2	60	16	20	24	36			
2.2	Информатика	2	60	16	20	24		36		
	Вариативная часть	2	60	20	16	24	36			
2.3	Основы экологии	2	60	20	16	24	36			
3	Профессиональный цикл	90	2700	722	646	882	174	414	606	624
	Базовая часть	78	2340	602	548	740	174	360	480	586
УМ 1	Экономическая теория и основы экономической статистики.	13	390	116	106	168	174	48		
1.	Экономическая теория	6	180	50	50	80	52	48		
2.	Экономика предприятий	4	120	36	32 (20 к.р.)	52	68			

3.	Статистика	3	90	30	24	36	54			
УМ 2	Основы бухгалтерского и финансового учета	16	480	130	122	168		31 2		
4.	Финансы, денежное обращение и кредит	4	120	30	42	48		72		
5.	Основы бухгалтерского учета	4	120	42	30	48		72		
6.	Финансовый учет	6	180	58	50	72		10 8		
7.	Учебная практика	2	60					60		
УМ 3	Основы предпринимательско й деятельности и финансы предприятия.	10	300	90	90	120			18 0	
8.	Документационное обеспечение управления	2	60	20	16	24			36	
9.	Основы предпринимательства	3	90	30	24	36			54	
10.	Организация и управление финансами предприятия	5	150	40	30 (20 к.р.)	60			90	
УМ 4	Бизнес-планирование	14	420	100	80	120			30 0	
11.	Бизнес планирование	2	60	20	16	24			36	
12.	Денежные доходы и финансовые результаты	4	120	40	32	48			72	
13.	Информационные технологии в профессиональной деятельности	4	120	40	32	48			72	
14.	Производственная практика	4	120						12 0	
УМ 5	Расчеты с бюджетом по налогообложению и финансовый менеджмент.	10	300	98	88	114				18 6
15.	Налоги и налогообложение	3	90	30	26	34				56
16.	Финансовый менеджмент	4	120	40	34	46				74
17.	Управление финансовыми результатами	3	90	28	28	34				56
УМ 6	Финансовое планирование и	15	450	68	62	50				40 0

	анализ.									
18.	Финансовое планирование, анализ и банкротство предприятия	3	90	40	34	16				74
19.	Анализ финансово-хозяйственной деятельности	3	90	28	28	34				56
20.	Квалификационная практика	9	270							270
	Вариативная часть	12	360	120	98	142		54	126	38
21.	Правовое обеспечение профессиональной деятельности	4	120	40	32	48			72	
22.	Охрана труда и безопасность жизнедеятельности	3	90	30	24	36		54		
23.	Основы банковского дела	2	60	20	18	22				38
24.	Международные стандарты финансовой отчетности	3	90	30	24	36			54	
	Итоговая государственная аттестация	6	180							180
	Всего	120	3600	964	836	1170	480	540	606	804

Приложение № 2

Описание учебных модулей программы

Учебный модуль 1

- 1. Название учебного модуля** - Экономическая теория и основы экономической статистики.
- 2. Номинальная продолжительность учебного модуля**-13 кредитов (390 часов)
- 3. Уровень квалификации по НРК** - 5
- 4. Критерии оценок.**
 - Понимание основ экономических теорий, направлений и путей совершенствования экономических отношений;
 - Проведение анализа структурных основ предприятий во всех сферах экономики и всех форм собственности;
 - Владение теоретическими основами статистической науки.
- 5. Необходимые знания**
 - Теории, направления и школы экономической науки.

- Виды предприятий, их структурных подразделений, независимо от форм собственности.
- Основные понятия статистической науки и статистических данных.

6. Необходимые навыки

- Способен рассчитывать показатели экономической деятельности. Способен определять виды и формы оплаты труда.
- Способен применять различные формы статистических приемов для эффективной предпринимательской деятельности.

7. Необходимые ресурсы

- Ноутбуки.
- Компьютеры
- Бланки первичных документов.
- Программа 1С бухгалтерия.

8. Метод проведения обучения

- Демонстрация
- Лекция
- Обсуждение
- Электронное обучение
- Метод проектирования/Ролевая игра
- Практические занятия

9. Метод оценки

- Интервью
- Письменный экзамен
- Тестовые задания

Учебный модуль 2

1. Название учебного модуля - Основы бухгалтерского учета и финансового учета.

2. Номинальная продолжительность учебного модуля - 16 кредитов (480 часов)

3. Уровень квалификации по НРК - 5

4. Критерии оценок.

- Определение теоретических основ бухгалтерского учета на предприятиях всех форм собственности, организациях и учреждениях.
- Понятие дефиниций и сущности денег, финансов, кредитов и всех кредитно-денежных отношений.
- Перечисление принципов ведения бухгалтерского учета имущества и капитала предприятия.

5. Необходимые знания

- Понятие и сущность денег, финансов, кредитов и всех кредитно-денежных отношений.
- Элементы метода бухгалтерского учета.
- Классификация счетов бухгалтерского учета.
- Применение первичных документов по учету активов, обязательств и капитала предприятия.

- Составление бухгалтерских записей (проводок) по учету активов, обязательств и капитала предприятия.

6. Необходимые навыки

- Оформлять кредитные и другие финансовые отношения.
- Применять способы и приемы бухгалтерского учета.
- Заполнять учетные регистры по учету активов предприятия.
- Корректировать учетные регистры и формы финансовой отчетности. Составлять пробные балансы и трансформационные таблицы.

7. Необходимые ресурсы.

- Ноутбуки.
- компьютеры
- бланки первичных документов.
- программа 1С бухгалтерия.

8. Метод проведения обучения

- Демонстрация
- Лекция
- Обсуждение
- Электронное обучение
- Метод проектирования/Ролевая игра
- Практические занятия

9. Метод оценки

- Интервью
- Письменный экзамен
- Тестовые задания

Учебный модуль 3

1.Название модуля - Основы предпринимательской деятельности и финансы предприятия.

2. Номинальная продолжительность учебного модуля - 10 кредитов (300 часов)

3. Уровень квалификации по НРК -5

4. Критерии оценки.

- Владение документационной основой ведения управленческой деятельности.
- Понимание видов экономической деятельности в соответствии со всеми формами собственности.
- Перечисление всех виды расходов и доходов организаций.

5. Необходимые знания

- Виды документов, документирования и этапов документооборота.
 - Основы предпринимательской деятельности в условиях рыночной экономики.
 - Методы управления финансами предприятия на планируемой основе.

6. Необходимые навыки

- Заполнять управленческую документацию на всех этапах документооборота.
- Рассчитывать основные показатели эффективности предпринимательской деятельности.
 - Осуществлять финансовое планирование и прогнозирование с применением обязательных элементов: бюджетирование, разработка проектов, проведение комплексного анализа

7. Необходимые ресурсы

- Ноутбуки.
- компьютеры
- бланки первичных документов.
- программа 1С бухгалтерия.

8. Метод проведения обучения

- Демонстрация
- Лекция
- Обсуждение
- Электронное обучение
- Метод проектирования/Ролевая игра
- Практические занятия

9. Метод оценки

- Интервью
- Письменный экзамен
- Тестовые задания

Учебный модуль 4

1. Название учебного модуля – Бизнес-планирование.

2. Номинальная продолжительность учебного модуля – 14 кредитов (420 часов)

3. Уровень квалификации по НРК -5

4. Критерии оценок.

- Перечислены и раскрыты этапы бизнес планирования и составления прогнозных смет.
- Рассмотрены методы определения финансовых результатов и денежных потоков.
- Освоены информационные технологии для ведения финансового управления.

5. Необходимые знания.

- Составление бизнес плана согласно его разделам и взаимосвязи между ними.
- Определение размеров денежных доходов в общем объеме финансовых ресурсов.
- .Использование электронных методов при составлении бизнес проектов.
- Применение современных компьютерных технологий для эффективного введения финансового управления.

6. Необходимые навыки

- Составлять прогнозные сметы и бюджеты организации.
- Определять общую потребность организации в финансовых ресурсах.
- Планировать структуру источников финансирования организаций.
- Корректировать объемы денежных доходов согласно определенных обстоятельств.

7. Необходимые ресурсы

- Ноутбуки.
- компьютеры
- бланки первичных документов.
- программа 1С бухгалтерия.

8. Метод проведения обучения

- Демонстрация
- Лекция
- Обсуждение
- Электронное обучение
- Метод проектирования/Ролевая игра
- Практические занятия

9. Метод оценки

- Интервью
- Письменный экзамен
- Тестовые задания

Учебный модуль 5

1. Название учебного модуля - Расчеты бюджетом по налогообложению и финансовый менеджмент.

2. Номинальная продолжительность учебного модуля – 10 кредитов (300 часов)

3. Уровень квалификации по НРК -5

4. Критерии оценок

- Осуществление финансового менеджмента с применением современных технологий.
- Ведение и управление финансовыми результатами.
- Знание видов налогов и сборов, принципов налогообложения.
- Владение способами выполнения налоговых обязательств и исков по их просрочкам и неуплатам.
- Применение компьютерных технологий в финансовом менеджменте.
- Знание базовых концепций финансового менеджмента.
- Знание основных инструментов финансового рынка и особенности его регулирования.
- Владение основами бюджетных и внебюджетных расчетов, основами налогового законодательства.

5. Необходимые знания

- Знание видов налогов, сборов и других поступлений в бюджет.
- Составление расчета бюджета и определения уровней бюджетных расходов и доходов.
- Ориентирование в бюджетном механизме республики в целом.
- Знание базовых принципов управления финансовыми результатами.

6. Необходимые навыки

- Рассчитывать объемы налогов, уплачиваемых в республиканские и местные бюджеты.
- Составить налоговые декларации, реестры и книги налоговых поступлений.

- Применение основных инструментов финансового управления.
- Осуществлять финансовое управление согласно особенностям его регулирования.

7. Необходимые ресурсы

- Ноутбуки.
- компьютеры
- бланки первичных документов.
- программа 1С бухгалтерия.

8. Метод проведения обучения

- Демонстрация
- Лекция
- Обсуждение
- Электронное обучение
- Метод проектирования/Ролевая игра
- Практические занятия

9. Метод оценки

- Интервью
- Письменный экзамен
- Тестовые задания

Учебный модуль 6

- 1. Название учебного модуля** - Финансовое планирование и анализ.
- 2. Номинальная продолжительность учебного модуля** – 15 кредитов (450 часов)
- 3. Уровень квалификации по НРК** -5
- 4. Критерии оценок**

- Проведение финансового планирования и анализа финансовой деятельности.
- Определение совокупности финансовых показателей деятельности предприятия, методику их расчета
- Знание основных показателей эффективности хозяйственной деятельности, методики их расчета.
- Знание этапов и методов финансового планирования.

5. Необходимые знания

- Полный спектр теоретических и практических методов финансового планирования и анализа.
- Основные и неосновные признаки банкротства предприятия.
- Показатели маржинального анализа показателей деятельности организации.

6. Необходимые навыки

- Составлять итоговый аналитический обзор деятельности организации.
- Оформлять рекомендации и предложения по улучшению финансовой деятельности на основе аналитических данных.
- Разрабатывать действенную систему контроля и управления финансовыми ресурсами.
- Корректировать данные бухгалтерской финансовой отчетности согласно выявленных недостатков.

7. Необходимые ресурсы

- Ноутбуки.
- компьютеры
- бланки первичных документов.
- программа 1С бухгалтерия.

8. Метод проведения обучения

- Демонстрация
- Лекция
- Обсуждение
- Электронное обучение
- Метод проектирования/Ролевая игра
- Практические занятия

9. Метод оценки

- Интервью
- Письменный экзамен
- Тестовые задания

Связь результатов обучения с учебными модулями

Результаты обучения программы	Учебные модули (профессиональный цикл)
РО 1. Способен логически строить свою устную и письменную речь на государственном (уровень В1), официальном языках на уровне профессионального общения.	
РО2. Способен выявлять, анализировать причинно-следственные связи и закономерности исторического процесса; объяснить место и значение эпоса «Манас» среди шедевров устного народного творчества, эпического наследия человечества.	
РО3. Способен использовать предпринимательские знания и навыки в профессиональной деятельности.	
РО4. Способен использовать современные информационно- коммуникационные технологии в профессиональной деятельности.	
ПРО 1. Способен ориентироваться в системе экономических теорий и основ статистики.	УМ 1. Экономическая теория и основы экономической статистики.
ПРО2. Способен формировать первичные учетные, кредитно-банковские документы.	УМ 2. Основы бухгалтерского учета и финансового учета.
ПРО3. Способен различать сферы финансовой деятельности организации (предприятия).	УМ 3. Основы предпринимательской деятельности и финансы предприятия.
ПРО4. Способен составлять бизнес-планы и определять финансовые результаты.	УМ 4. Бизнес-планирование.

ПРО5. Способен вести расчеты с бюджетом и управлять финансовыми результатами.	УМ 5. Расчеты с бюджетом по налогообложению и финансовый менеджмент.
ПРО6. Способен проводить финансовое планирование и анализ.	УМ 6. Финансовое планирование и анализ.

Приложение № 4

Связь результатов обучения с дисциплинами Приложение № 4

Результаты обучения программы	Должен знать	Должен уметь	Общие компетенции (сквозные) Ответственность, самостоятельность	Дисциплины	Учебные модули (профессиональный цикл)
РО1 Способен логически строить свою устную и письменную речь на государственном (уровень В1), официальном языках на уровне профессионального общения;					
РО2 Способен выявлять, анализировать причинно-					

следственные связи и закономерности исторического процесса; объяснить место и значение эпоса «Манас» среди шедевров устного народного творчества, эпического наследия человечества;					
РОЗ Способен использовать предпринимательские знания и навыки в профессиональной деятельности;					
РО4 Способен использовать современные информационно-коммуникационные					

технологии в профессиональной деятельности;					
ПРО 1. Способен ориентироваться в системе экономических теорий и основ статистики.	K0101.Знать основы экономической теории. K0102.Знать основные показатели экономической деятельности. K0103. Знать основы общей теории статистической науки.	K0104.Уметь различать этапы эволюционного развития экономической теории. K0105.Уметь рассчитывать основные показатели экономической деятельности. K0106.Уметь формировать оперативную и статистическую отчетность.	ОК1.Уметь ориентироваться в многообразии методов решения стандартных и нестандартных задач; правильно выстраивать тактику выполнения работы при командном задании, преодолевать трудности и давать оценку собственным персональным достижениям. ОК2.Уметь управлять собственным личностным и профессиональным развитием, адаптироваться к изменениям условий труда и технологий в профессиональной деятельности.	- Экономическая теория - Экономика предприятия - Статистика	УМ 1. Ориентирование в системе экономической теории, экономической деятельности предприятий и основ экономической статистики
ПРО 2. Способен формировать первичные учетные, кредитно-банковские документы.	K0201. Знать основные элементы метода ведения бухгалтерского учета. K0202. Знать виды и формы первичных учетных документов. K0203. Знать основы денежных, банковских и	K0205. Уметь применять соответствующие элементы метода ведения бухгалтерского учета. K0206. Уметь использовать, заполнять и оформлять первичные учетные документы. K0207. Уметь различать виды кредита и	ОК1.Уметь ориентироваться в многообразии методов решения стандартных и нестандартных задач; правильно выстраивать тактику выполнения работы при командном задании, преодолевать трудности и давать оценку собственным персональным достижениям;	- Финансы, денежное обращение и кредит - Основы бухгалтерского учета - Финансовый учет - Учебная практика	УМ 2. Введение бухгалтерского учета (финансового учета), заполнение первичных учетных, кредитно-банковских документов,

	кредитных отношений. КО0204. Знать принципы ведения финансового учета активов, обязательств и капитала.	способы их оформления. КО208. Уметь составлять бухгалтерские записи и использовать учетные регистры.	ОК2. Уметь управлять собственным личностным и профессиональным развитием, адаптироваться к изменениям условий труда и технологий в профессиональной деятельности.		знание основ кредитно-денежных отношений
ПРО 3. Способен различать сферы финансовой деятельности организации.	КО301. Знать виды и формы документационного обеспечения управления. КО302. Знать методологические основы ведения предпринимательской деятельности. КО303. Знать методологические основы управления финансами предприятий.	КО204. Уметь применять соответствующие элементы метода делопроизводства. КО305. Уметь рассчитывать и обосновывать основные показатели эффективной деятельности предпринимателей КО306. Уметь применять в практической деятельности принципы финансового управления.	ОК1. Уметь ориентироваться в многообразии методов решения стандартных и нестандартных задач; правильно выстраивать тактику выполнения работы при командном задании, преодолевать трудности и давать оценку собственным персональным достижениям. ОК2. Уметь управлять собственным личностным и профессиональным развитием, адаптироваться к изменениям условий труда и технологий в профессиональной деятельности.	- Документационное обеспечение управления - Основы предпринимательства - Организация и управление финансами предприятия	УМ 3. Знание основ предпринимательской деятельности, ведение деловой документации и управление финансами предприятия
ПРО 4. Способен составлять бизнес-планы и определять финансовые результаты.	КО401. Знать основные разделы бизнес плана. КО402. Знать общие показатели характеризующие	КО405. Уметь составлять бизнес план во взаимосвязи его разделов и статей. КО406. Уметь планировать и анализировать	ОК1. Уметь ориентироваться в многообразии методов решения стандартных и нестандартных задач; правильно выстраивать	- Бизнес планирование - Денежные доходы и финансовые результаты - Информационные	УМ 4. Осуществление планирования бизнеса, определение финансовых

	эффективность финансовой деятельности. K0403. Знать компьютерную технологию при осуществлении финансового менеджмента. K0404. Знать структурные особенности предприятий и ведения финансовой работы в них.	показатели финансовой работы. K0407. Уметь применять электронные методы при ведении финансовой управленческой деятельности. K0408. Уметь вести финансовую работу в целом по предприятию и в разрезе его подразделений.	тактику выполнения работы при командном задании, преодолевать трудности и давать оценку собственным персональным достижениям. OK2. Уметь управлять собственным личностным и профессиональным развитием, адаптироваться к изменениям условий труда и технологий в профессиональной деятельности.	технологии в профессиональной деятельности - Производственная практика	результатов и денежных доходов с применением современных технологий
ПРО 5. Способен вести расчеты с бюджетом и управлять финансовыми результатами.	K0501. Знать принципы ведения расчетов предприятия с бюджетом по налоговым отношениям. K0502. Знать базовые концепции осуществления финансового менеджмента. K0503. Знать основные параметры финансового рынка и особенности его регулирования.	K0504. Уметь определять размеры налогов, сборов и других платежей в бюджет. K0505. Уметь применять финансово-экономические инструменты для эффективного управления предприятий. K0506. Уметь анализировать финансовое положение компании с учетом тенденций изменений рынка.	OK1. Уметь ориентироваться в многообразии методов решения стандартных и нестандартных задач; правильно выстраивать тактику выполнения работы при командном задании, преодолевать трудности и давать оценку собственным персональным достижениям. OK2. Уметь управлять собственным личностным и профессиональным развитием, адаптироваться к изменениям условий труда и технологий в профессиональной деятельности.	- Налоги и налогообложение - Финансовый менеджмент - Управление финансовыми результатами	УМ 5. Ведение расчетов с бюджетом по налогообложению и осуществление финансового менеджмента

ПРО 6. Способен проводить финансовое планирование и анализ	К0601. Знать совокупность финансовых показателей деятельности предприятия, применять методы анализа. К0602. Знать основные этапы и методы финансового планирования и анализа. К0603. Знать этапы управления финансами и разработки системы контроля их выполнения.	К0604. Уметь использовать методику определения и анализа финансовых показателей. К0605. Уметь составлять на основе анализа финансового состояния предприятия прогнозные сметы и бюджеты источников финансирования. К0606. Уметь корректировать составленные сметы и прогнозы с целью избежания банкротства предприятия.	ОК1. Уметь ориентироваться в многообразии методов решения стандартных и нестандартных задач; правильно выстраивать тактику выполнения работы при командном задании, преодолевать трудности и давать оценку собственным персональным достижениям. ОК2. Уметь управлять собственным личностным и профессиональным развитием, адаптироваться к изменениям условий труда и технологий в профессиональной деятельности.	- Финансовое планирование, анализ и банкротство предприятия - Анализ финансово-хозяйственной деятельности - Квалификационная практика	УМ6. Проведение финансового планирования и анализа финансовой деятельности
---	---	--	--	--	---

Матрица результатов обучения по специальности 080106 «Финансы (по отраслям)»

Результаты обучения	Учебные компоненты																												Всего											
	компетенции	Курльский язык и литература	Русский язык	Английский язык	История Курльستانа	Математика	География Курльستانа	Философия	Профессиональная математика	Информатика	Основы экономики	Экономическая теория	Экономика предприятия	Статистика	Финансы, денежные обращения и кредит	Основы бухгалтерского учета	Документационное обеспечение управления	Информационные технологии в профессиональной деятельности	Организация и управление финансами предприятия	Финансовый учет	Денежные доходы и финансовые результаты, финансовое планирование, анализ и банкротство	Финансовый менеджмент	Бизнес-планирование	Анализ финансово-хозяйственной деятельности	Управление финансовыми результатами	Налоги и налогообложение	Основы предпринимательства	Правовое обеспечение профессиональной деятельности		Охрана труда и безопасность жизнедеятельности	Международные стандарты финансовой отчетности	Основы банковского дела	Учебная практика	Производственная практика	Квалификационная практика	Итоговая аттестация				
Р01																																								
Р02																																								
Р03																																								
Р04																																								
1 ПРО1												КО101 КО104	КО102 КО105	КО103 КО106																										
2 ПРО2															КО202 КО206	КО201 КО205				КО203 КО207														КО204 КО208						
3 ПРО3																	КО301 КО304		КО303 КО306									КО302 КО305												
4 ПРО4																		КО403 КО407		КО402 КО406				КО401 КО405											КО404 КО408					
ПРО5																				КО502 КО505						КО503 КО506	КО501 КО504													
ПРО6																					КО601 КО604					КО602 КО605										КО603 КО606				
трудность учебных компонентов (кредиты)		3	2	2	4	2	2	3	2	2	2	6	4	3	4	4	2	4	5	6	4	3	4	2	3	3	3	3	4	3	3	2	2	4	9	6		120		

учебный компонент - дисциплина, учебный модуль, практика, ГЭК, курсовой проект и т.п.

Компетенция	Учебные результаты																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	Базовый уровень (уровень 4)	Решение	Анализ	Интерпретация	Математика	Технология	Бизнес	Профессиональные навыки	Информация	Оценочные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные	Информационные

